

**UCHWAŁA NR XXVII/206/2021
RADY MIEJSKIEJ W ULANOWIE**

z dnia 29 września 2021 r.

**w sprawie uchwalenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie i Mieście Ulanów na lata
2021-2025**

Na podstawie art.18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2021 r. poz. 1372) oraz art. 16 b , art.17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2020 r. poz.1876 ze zm.) Rada Miejska w Ulanowie **postanawia, co następuje:**

§ 1. Uchwala się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy i Miasta Ulanów na lata 2021-2025 stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Gminy i Miasta Ulanów.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Ulanowie

mgr Wacław Piędel

Załącznik do Uchwały Nr XXVII/206/2021
Rady Miejskiej w Ulanowie
z dnia 29 września 2021r.

STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
W GMINIE I MIEŚCIE ULANÓW
NA LATA 2021-2025

CZERWIEC 2021

SPIS TREŚCI

WSTĘP	4
1.1 TŁO I PRZYCZYNY	5
1.2 WARTOŚCI, ZASADY, DEFINICJE	14
1.3 INTERGRACJA A PROBLEMY I KWESTIE SPOŁECZNE	17
ROZDZIAŁ II DIAGNOZA SPOŁECZNA	17
2.1 CHARAKTERYSTYKA GMINY ULANÓW	17
2.2 DEMOGRAFIA	18
2.3 WALORY PRZYRODNICZE	21
2.4 CHARAKTERYSTYKA DZIAŁALNOŚCI INSTYTUCJI	21
2.5 POMOC SPOŁECZNA	24
2.6 UBÓSTWO	33
2.7 BEZROBOCIE	34
2.8 BEZDOMNOŚĆ	35
2.9 NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	36
2.10 STARZENIE SIĘ LUDNOŚCI	38
2.11 PRZEMOC W RODZINIE	40
2.12 ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH	41
ROZDZIAŁ III	44
3.1 ANALIZA SWOT	44
ROZDZIAŁ IV	47
4.1 PROGNOZA ZMIAN OBJĘTYCH STRATEGIĄ	47
ROZDZIAŁ V CZĘŚĆ PROGRAMOWA	53
5.1 WIZJA	53

5.2 MISJA I PRIORYTETOWE OBSZARY STRATEGII	53
5.3 CELE STRATEGICZNE PROJEKTOWANYCH ZMIAN.....	54
5.4 KIERUNKI NIEZBĘDNYCH DZIAŁAŃ W ODNIESIENIU DO CELÓW STRATEGICZNYCH I OPERACYJNYCH	57
5.5 SPOSÓB REALIZACJI STRATEGII ORAZ JEJ RAMY FINANSOWE	62
5.6 RAMY FINANSOWE STRATEGII.....	70
5.7 WSKAŹNIKI REALIZACJI DZIAŁAŃ.....	77
5.8 ZARZĄDZANIE STRATEGIĄ, ZASADY MONITORINGU I EWALUACJI STRATEGII JEJ CELÓW, DZIAŁAŃ ORAZ WSKAŹNIKÓW.....	82
5.8.1 ZARZĄDZANIE STRATEGIĄ	82
5.8.2 MONITORING I EWALUACJA	82
ZAKOŃCZENIE.....	84
BIBLIOGRAFIA.....	86
SPIS RYSUNKÓW I TABEL	87

WSTĘP

Strategia jest dokumentem ukierunkującym działania Gminy i Miasta Ulanów w zakresie przeciwdziałania i rozwiązywania problemów społecznych a jej adresatami są osoby i grupy zagrożone wykluczeniem społecznym i wykluczone społecznie.

Niniejsza strategia opracowana została na lata 2021-2025 i będzie podlegała ciągłym zmianom wraz z pojawianiem się nowych problemów społecznych, świadczy to o jej elastyczności co jest procesem pożądanym. Powyższa Strategia będzie miernikiem działań i dążeń społeczności lokalnej, oraz daje możliwość podejmowania decyzji w najbliższym czasie jak i w odległej perspektywie. Strategia ma za zadanie nie tylko pokazywać problemy na tle zachodzących procesów społecznych, ale dawać propozycje ich przezwyciężania. Propozycje te z jednej strony nie zastąpią konkretnych projektów z rozpisanim harmonogramem i budżetem, z drugiej, winny być na tyle konkretne, by były użyteczne dla realizatorów, będąc co najmniej punktem wyjścia do rozwiązywania problemów mieszkańców Gminy Ulanów.

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy i Miasta Ulanów na lata 2021-2025 składa się z trzech zasadniczych części, tj. części wstępnej, diagnostycznej i programowej.

Część wstępna zawiera elementarne informacje dotyczące zasad konstruowania dokumentu – są w niej przedstawione: aspekty prawne, będące podstawą działania samorządu lokalnego, zasady i wartości, na których opiera się lokalna polityka społeczna, oraz analiza dokumentów strategicznych, z którymi powinna korespondować i być spójna strategia.

Część diagnostyczna dokumentu zawiera charakterystykę gminy, informacje na temat sytuacji demograficzno-bytowej jej mieszkańców oraz diagnozę problemów społecznych gminy.

W części programowej dokumentu zostały przedstawione najistotniejsze założenia polityki społecznej gminy na najbliższe lata. Ponadto została zaprezentowana informacja na temat sposobu wdrożenia strategii oraz prowadzenia monitoringu i ewaluacji jej realizacji.

1.1 TŁO I PRZYCZYNY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych ma stanowić podstawę do realizacji względnie trwałych wzorów interwencji społecznych, podejmowanych w celu zmiany (poprawy) tych stanów rzeczy (zjawisk) występujących w obrębie danej społeczności, które oceniane są negatywnie. Dokument charakteryzuje w szczególności działania publicznych i prywatnych instytucji rozwiązujących kwestie społeczne, podejmowane dla poprawy warunków zaspokojenia potrzeb przez wybrane kategorie osób i rodzin.

Obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika wprost z art. 17. ust. 1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz. U. z 2020 r., poz. 1876 tj.) Różnorodność problemów społecznych występujących w gminie powoduje konieczność wzięcia pod uwagę także innych aktów prawnych, które mają istotny wpływ na konstrukcję dokumentu i rozwiązywanie zadań społecznych w przyszłości. Są to m.in.:

1. EUROPEJSKA KARTA SPOŁECZNA sporządzona w Turynie 18 października 1961 ratyfikowana przez Polskę 25 czerwca 1997 roku.

Europejska Karta Społeczna w swoim zakresie odwołuje się do ochrony praw społecznych i ekonomicznych osób oraz definiuje zasadnicze cele polityki społecznej. W karcie znajdują się odniesienia do ochrony praw pracowniczych, socjalnych, spójności społecznej. Wśród zasadniczych praw i związanych z nimi celów Karty w sferze zatrudnienia należy wymienić: prawo do pracy i niedyskryminowanie w zatrudnieniu, prawo do organizowania się, do równych warunków pracy, wynagrodzenia i równego traktowania kobiet i mężczyzn, prawo osób niepełnosprawnych do pracy i integracji ze środowiskiem pracy, zakaz pracy dzieci poniżej 15 lat i ochrona dzieci w wieku od 15 -18 lat, ochrona macierzyństwa, równe traktowanie pracowników migrujących. Jeżeli chodzi o spójność społeczną to w Karcie zawarte są prawa i cele z nimi związane w zakresie: prawa do ochrony zdrowia, prawa do zabezpieczenia społecznego oraz pomocy społecznej i medycznej, prawo do korzystania ze służb socjalnych, prawo do ochrony dzieci i młodzieży przed przemocą, prawo do ochrony prawnej rodziny w sferze społecznej i gospodarczej, prawa pracowników migrujących i ich rodzin do ochrony i pomocy. Przepisy Europejskiej Karty Społecznej wyznaczają tym samym ramy, które powinny stanowić dla

prawodawstwa poszczególnych państw , które ją ratyfikowały w tym Polski , wzór postępowania.

2. KONSTYTUCJA – USTAWA Z DNIA 2 KWIETNIA 1997 ROKU

Zgodnie z art.67 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej obywatel ma prawo do zabezpieczenia społecznego w razie niezdolności do pracy ze względu na chorobę lub inwalidztwo oraz po osiągnięciu wieku emerytalnego. Zakres i formy zabezpieczenia społecznego określa ustawa. Obywatel pozostający bez pracy nie z własnej woli i nie mający innych środków utrzymania ma prawo do zabezpieczenia społecznego , którego zakres i formy określa ustawa. Art. 71 mówi, że Państwo w swojej polityce społecznej i gospodarczej uwzględnia dobro rodziny. Rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej , zwłaszcza wielodzietne i niepełne , mają prawo szczególnej pomocy ze strony władz publicznych. Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę praw dziecka. Każdy ma prawo żądać od organów władzy publicznej ochrony dziecka przed przemoc , okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją. Dziecko pozbawione opieki ma prawo do opieki i pomocy władz publicznych. W toku ustalania praw dziecka organy władzy publicznej oraz osoby odpowiedzialne za dziecko są obowiązane do wysłuchania i w miarę możliwości uwzględnienia zdania dziecka.

3. USTAWA Z DNIA 8 MARCA 1990 ROKU O SAMORZĄDZIE GMINNYM

W ustawie został określony zakres działania i zadania gminy.

Ustawa nakłada na samorządy obowiązek zaspokajania zbiorowych potrzeb wspólnoty.

Zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty należy do zadań własnych gminy.

W szczególności zadania własne obejmują sprawy:

- 1) ładu przestrzennego, gospodarki nieruchomościami, ochrony środowiska i przyrody oraz gospodarki wodnej,
- 2) gminnych dróg, ulic, mostów, placów oraz organizacji ruchu drogowego,
- 3) wodociągów i zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych, utrzymania czystości i porządku oraz urządzeń sanitarnych, wysypisk i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, zaopatrzenia w energię elektryczną i ciepłą oraz gaz,

- 4) lokalnego transportu zbiorowego,
- 5) ochrony zdrowia,
- 6) pomocy społecznej, w tym ośrodków i zakładów opiekuńczych,
- 7) gminnego budownictwa mieszkaniowego,
- 8) edukacji publicznej,
- 9) kultury, w tym bibliotek gminnych i innych instytucji kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami,
- 10) kultury fizycznej i turystyki, w tym terenów rekreacyjnych i urządzeń sportowych,
- 11) targowisk i hal targowych,
- 12) zieleni gminnej i zadrzewień,
- 13) cmentarzy gminnych,
- 14) porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej, w tym wyposażenia i utrzymania gminnego magazynu przeciwpowodziowego,
- 15) utrzymania gminnych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz obiektów administracyjnych,
- 16) polityki prorodzinnej, w tym zapewnienia kobietom w ciąży opieki socjalnej, medycznej i prawnej,
- 17) wspierania i upowszechniania idei samorządowej,
- 18) promocji gminy,
- 19) współpracy z organizacjami pozarządowymi,
- 20) współpracy ze społecznościami lokalnymi i regionalnymi innych państw.

2. Ustawy określają, które zadania własne gminy mają charakter obowiązkowy.

3. Przekazanie gminie, w drodze ustawy, nowych zadań własnych wymaga zapewnienia koniecznych środków finansowych na ich realizację w postaci zwiększenia dochodów własnych gminy lub subwencji.

4. USTAWA Z DNIA 12 MARCA 2004 ROKU O POMOCY SPOŁECZNEJ

Ustawa określa zadania państwa, województwa, powiatów, gmin i jednostek samorządu terytorialnego w zakresie wspierania osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialno – bytowej i będących w kryzysie. Przepisy ustawy wskazują możliwe do udzielenia formy wsparcia rodzinom i osobom będącym w trudnej sytuacji. Ustawa w

tym zakresie realizuje konstytucyjną zasadę zabezpieczenia socjalnego i bytowego. Zgodnie z art.3 ust. 1 ustawy , pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadającym godności człowieka. Z kolei zgodnie z art.3 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej potrzeby osób i rodzin korzystających z pomocy powinny zostać uwzględnione, jeżeli odpowiadają celom i mieszczą się w możliwościach pomocy społecznej. W zakresie opracowania Strategii istotny jest art. 16 b , w którym stwierdza się, że gmina i powiat opracowują strategię rozwiązywania problemów społecznych, a samorząd województwa strategię w zakresie polityki społecznej. Strategia zawiera w szczególności: diagnozę sytuacji społecznej, prognozę zmian w zakresie objętym strategią, cele strategiczne projektowanych zmian, kierunki niezbędnych działań, sposób realizacji strategii oraz jej ramy finansowe, wskaźniki realizacji działań.

Poza tymi obligatoryjnymi elementami Strategia powinna zawierać : analizę SWOT, zasady jej monitoringu i ewaluacji , zasady zarządzania strategią . Strategia może zawierać również inne elementy. W art. 17 ust. 1 pkt 1) wskazano , że do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka. W zakresie koordynacji realizacji Strategii w art. 110 ust. 4 ośrodek pomocy społecznej został do tego zobligowany. Tym samym, to w gestii Ośrodka Pomocy Społecznej jest koordynowanie działań określonych w strategii, przy udziale partnerów, w tym spoza sektora jednostek samorządu terytorialnego.

5. USTAWA Z DNIA 28 LISTOPADA 2003 R. O ŚWIADCZENIACH RODZINNYCH

Ustawa określa warunki nabywania prawa do świadczeń rodzinnych oraz zasady ustalania, przyznawania i wypłacania tych świadczeń. Zgodnie z art. 2 świadczeniami rodzinnymi są: zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego, świadczenia opiekuńcze tj. zasiłek pielęgnacyjny, specjalny zasiłek opiekuńczy, zasiłek dla opiekuna oraz świadczenie pielęgnacyjne, zapomoga wypłacana ze środków własnych gminy na podstawie uchwały rady gminy z tytułu urodzenia dziecka, jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka, świadczenie rodzicielskie. Świadczenia adresowane są do osób o

dochodach nie przekraczających progu wskazanego w ustawie. Założenia ustawy realizowane są – między innymi – przez Ośrodki Pomocy Społecznej i podobnie jak ustawa o pomocy społecznej stanowią narzędzia przeciwdziałania ubóstwu.

6. USTAWA Z DNIA 7 WRZEŚNIA 2007 ROKU O POMOCY OSOBOM UPRAWNIONYM DO ALIMENTÓW

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują w wysokości bieżąco ustalonych alimentów, jednakże nie wyższej niż 500 zł miesięcznie. Przyznanie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego uzależnione jest od spełnienia kryterium dochodowego. Świadczenia te przysługują, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty wskazanej w ustawie. Do świadczenia z funduszu alimentacyjnego ma prawo osoba uprawniona do alimentów od rodzica na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, jeżeli egzekucja okazała się bezskuteczna.

7. USTAWA Z DNIA 11 LUTEGO 2016 ROKU O POMOCY PAŃSTWA W WYCHOWANIU DZIECI.

Ustawa reguluje zasady przyznawania oraz wypłaty świadczenia wychowawczego dla rodzin z dziećmi, świadczenia 500 + . Celem świadczenia wychowawczego jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowaniem dziecka , w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. Organem właściwym do wypłaty tego świadczenia jest organ gminy, który może upoważnić swojego zastępcą , pracownika urzędu lub kierownika ośrodka pomocy społecznej .Z reguły wypłatą tego świadczenia zajmują się ośrodki pomocy społecznej . Świadczenie wychowawcze i jego wypłata dla rodzin w znacznym stopniu poprawiło sytuację rodzin i miało wpływ na zmniejszenie się skali ubóstwa.

8. USTAWA Z DNIA 20 KWIETNIA 2004 ROKU O PROMOCJI ZATRUDNIENIA I INSTRUMENTACH RYNKU PRACY

Od 1 czerwca 2004 roku zastąpiła ustawę „ o przeciwdziałaniu bezrobociu”. Duża liczba bezrobotnych oraz pobierających zasiłki i świadczenia przedemerytalne, jak również duży wysiłek finansowy państwa, przy niskiej efektywności wykorzystania środków

spowodował sytuację wymagającą uelastycznienia wydatków budżetowych i zwiększenia bezpieczeństwa socjalnego – tak można określić przyczyny powstania i uchwalenia nowej ustawy.

Rolą gmin ze względu na bliskość do obywatela oraz istniejący i funkcjonujący system pomocy społecznej będą następujące zadania:

- ✓ wzmocnienie usług prozatrudnieniowych w ramach systemu pomocy społecznej,
- ✓ aktywizacja zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- ✓ zapewnienie dostępności do informacji o możliwości podjęcia pracy,
- ✓ zapewnienie informacji obywatelskiej o usługach służb społecznych

Aktywizacja zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym może być realizowana w ramach pracy socjalnej poprzez:

- ✓ zatrudnienie socjalne – regulowane ustawą o zatrudnieniu socjalnym oraz
- ✓ umożliwienie ośrodkom pomocy społecznej w większym niż dotychczas stopniu wykorzystania instrumentu robót publicznych, jako elementu zatrudnienia socjalnego, które będą zapewniać krótkookresowe (do 3 miesięcy) prace aktywizujące osoby w najtrudniejszej sytuacji.

Istotnym problemem jest doprowadzenie do zintegrowania działań różnych służb społecznych na tym samym szczeblu samorządowym, jak również skoordynowanie działań pomiędzy poszczególnymi szczeblami samorządu.

9. USTAWA Z DNIA 13 CZERWCA 2003 ROKU O ZATRUDNIENIU SOCJALNYM

Ustawa o zatrudnieniu socjalnym zwana też kołem ratunkowym przed zepchnięciem na margines. Jej celem jest stworzenie systemu pomocy dla ludzi zagrożonych wykluczeniem społecznym – bezdomnych, leczących się z uzależnień, chorych psychicznie, długotrwale bezrobotnych, byłych więźniów, uchodźców .

Tworzy nową jakość w organizacji społeczeństwa obywatelskiego, ponieważ zrównuje instytucje publiczne i organizacje pozarządowe w tworzeniu nowej formuły zatrudnienia.

To organizacje pozarządowe, tworzące wzorcowe centra integracji społecznej zainspirowały rząd do stworzenia ram prawnych dla tej formy pomocy. Przez zatrudnienie

socjalne rozumie się świadczenie pomocy dla tych którzy nie są w stanie sami zaspokoić podstawowych potrzeb życiowych i popadają w ubóstwo. Formy tego wsparcia przewidziane w ustawie to kluby i centra integracji społecznej. Działalność tych instytucji to:

Prowadzenie zajęć terapeutycznych, organizacja zatrudnienia wspieranego i zamkniętego rynku pracy. Uczestnicy zajęć w Centrum bądź Klubie będą otrzymywać wartość zasiłków dla bezrobotnych z Powiatowego Urzędu Pracy. Zadaniem centrów i klubów będzie również kształcenia umiejętności zawodowych, przyuczanie do pełnienia ról społecznych, nauka planowania życia i samodzielności życiowej, racjonalnego gospodarowania finansami.

Po pomyślnym zakończeniu zajęć w centrum które mogą trwać maksymalnie do 18 miesięcy, uczestnik może liczyć na pomoc Powiatowego Urzędu Pracy w znalezieniu zatrudnienia.

10. USTAWA Z DNIA 24 KWIETNIA 2003 ROKU O POŻYTKU PUBLICZNYM I WOLONTARIACIE

W ustawie wprowadzono nowy model współpracy organizacji pozarządowych z organami administracji publicznej. Model ten polega między innymi na nałożeniu na jednostki samorządu terytorialnego obowiązku współdziałania z organizacjami pozarządowymi.

Ustawa reguluje również zasady prowadzenia działalności pożytku publicznego przez organizacje pozarządowe, tryb, reguły i formy zlecenia realizacji zadań publicznych. Organom administracji publicznej przyznano odpowiednie uprawnienia kontrolne wobec podmiotów realizujących zadania publiczne.

Regulacje zawarte w ustawie dotyczą uzyskiwania przez organizacje statusu pożytku publicznego, nadzór nad tą działalnością, a także warunki zatrudniania i wykonywania pracy przez wolontariuszy.

11. USTAWA Z DNIA 26 PAŹDZIERNIKA 1982 ROKU O WYCHOWANIU W TRZEŹWOŚCI I PRZECIWDZIAŁANIU ALKOHOLIZMOWI

Organy administracji rządowej i jednostek samorządu gminnego są obowiązane do podejmowania działań zmierzających do ograniczenia spożycia alkoholu oraz zmiany

struktury spożywania napojów alkoholowych, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożywania tych napojów, działania na rzecz trzeźwości w miejscu pracy, przeciwdziałania powstawaniu i usuwaniu następstw nadużywania alkoholu, a także wspierania działalności w tym zakresie, organizacji społecznych i zakładów pracy.

12. USTAWA Z DNIA 9 CZERWCA 2011 ROKU O WSPIERANIU RODZINY I SYSTEMIE PIECZY ZASTĘPCZEJ

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji.

System pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców.

13. USTAWA Z DNIA 29 LIPCA 2005 ROKU O PRZECIWDZIAŁANIU PRZEMOCY W RODZINIE

Realizacja zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie spoczywa na organach administracji rządowej i samorządowej. Działania w tym zakresie podejmują również organy ścigania i sprawiedliwości. Ustawa daje możliwość pomocy rodzinom ze strony organizacji pozarządowych, kościoła i związków wyznaniowych. Ustawa określa zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie oraz zasady postępowania wobec osób stosujących przemoc. Do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, co wynika z art.6 ust.2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Do szczegółowych zadań gminy w tym zakresie należy zaliczyć: opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, prowadzenie poradnictwa i interwencji w szczególności poprzez działania edukacyjne, zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia, tworzenie zespołów interdyscyplinarnych. Jeżeli chodzi o obsługę techniczno – organizacyjną zespołu interdyscyplinarnego to zgodnie z

art.9 a ust. 9 zapewnia ją ośrodek pomocy społecznej. Zespół interdyscyplinarny tworzy grupy robocze w celu rozwiązywania problemów związanych z występowaniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach oraz działa w oparciu o procedurę „Niebieskiej Karty”.

14. USTAWA Z DNIA 19 SIERPNIĄ 1994 ROKU O OCHRONIE ZDROWIA PSYCHICZNEGO

Ochronę zdrowia psychicznego zapewniają organy administracji rządowej i samorządowej oraz instytucje do tego powołane. W działaniach z zakresu ochrony zdrowia psychicznego mogą uczestniczyć stowarzyszenia i inne organizacje społeczne, fundacje, samorządy zawodowe, kościoły i inne związki wyznaniowe oraz grupy samopomocy pacjentów i ich rodzin a także inne osoby fizyczne lub prawne.

Dokumenty programowe:

1. Strategia Europa 2020
2. Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju
3. Polska 2030 . Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa strategia rozwoju kraju.
4. Strategia rozwoju Kapitału Społecznego 2020
5. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020
6. Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej.
7. Narodowa Strategia Integracji Społecznej dla Polski.
8. Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020. Nowy wymiar aktywnej integracji.
9. Strategia Rozwoju Województwa Podkarpackiego 2020
10. Wojewódzki Program Pomocy Społecznej na lata 2016 – 2023
11. Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014 - 2020
12. Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020

13. Program Wspierania Rodziny w Gminie i Mieście Ulanów na lata
14. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
15. Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy i Miasta Ulanów na rok 2020
16. Gminny Program Przeciwdziałania Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Gminy i Miasta Ulanów na rok 2020

Podsumowując , wszystkie wyżej opisane i przedstawione programy , strategie od europejskich , poprzez krajowe , regionalne będą miały wpływ na konstrukcję nowej Strategii oraz cele i działania w niej określone.

1.2 WARTOŚCI, ZASADY, DEFINICJE

Wartość to termin używany do określenia tego, co godne uznania i pożądanego, cenne i dobre. Człowiek budujący swój system wartości pewne z nich eliminuje, inne pozostawia hierarchizuje według przypisywanej im ważności.

Wartość jest cechą względną, a to oznacza, że nie zawsze, nie w każdym miejscu, nie przez wszystkich i nie w każdych okolicznościach przypisywana jest przedmiotom podlegającym ocenie. Przedmiotami wartościowania w polityce społecznej są najczęściej stosunki społeczne, stan zaspokojenia potrzeb, instytucje społeczne, oraz stosunki między człowiekiem a przyrodą.

Polityka społeczna oparta na określonych zasadach, normach i wartościach jest postrzegana jako przewodnik działania państwa i władz samorządowych różnych szczebli w celu:

- kształtowania warunków życia ludności oraz stosunków międzyludzkich, a także ogólnych warunków rozwoju;
- harmonizowania i godzenia rozbieżnych interesów różnych grup społecznych oraz tworzenia warunków dla pokoju społecznego między kapitałem a pracą.

Z wartości wynikają zarówno cele polityki społecznej, jak i zasady. Źródła, z których czerpie wartości polityka społeczna, są bardzo różnorodne. Mogą to być m.in. ideologie, doktryny społeczne i gospodarcze, społeczne oczekiwania wyrażane za pośrednictwem różnych kanałów społecznej komunikacji, normy zwyczajowe, poglądy osób znaczących w społeczeństwie. W polityce społecznej, odwołującej się do wartości cenionych przez społeczeństwo, ważny jest podział na wartości odczuwane i uznawane. Wartości odczuwane wiążą się głównie ze sferą emocjonalną, zaś uznawane opierają się na przekonaniach, że pewne cechy powinny być odczuwane jako wartość.

Zasady to ogólne doktryny i normy działania, którymi powinny kierować się podmioty polityki społecznej w realizacji podstawowego celu, jakim jest zaspokajanie potrzeb. Niektóre zasady polityki społecznej są tożsame z wartościami. Zasady, które są najczęściej artykułowane bądź realizowane w polityce społecznej, a które stają się dla twórców strategii podstawowymi fundamentami budowania społeczności lokalnej, wolnej od zagrożeń i problemów społecznych, to:

- 1. Zasada samopomocy** – przejawia się w istnieniu i rozwoju pomocy wzajemnej ludzi zmagających się z podobnymi problemami życiowymi oraz pomocy silniejszych dla słabszych; zazwyczaj w ramach niewielkich nieformalnych grup.
- 2. Zasada przezorności** – oznacza, że bezpieczeństwo socjalne jednostki nie może być tylko efektem świadczeń ze strony społeczeństwa, ale wynikać powinno także z odpowiedzialności człowieka za przyszłość własną i rodziny.
- 3. Zasada solidarności społecznej** – najczęściej rozumiana jako przenoszenie konsekwencji, niekiedy utożsamiana z solidaryzmem społecznym, oznaczającym wyższość wspólnych interesów członków społeczeństwa nad interesami poszczególnych klas lub warstw.
- 4. Zasada pomocniczości** – oznacza przyjęcie określonego porządku, w jakim różne instytucje społeczne dostarczają jednostce wsparcia, gdy samodzielnie nie jest w stanie zaspokoić swoich potrzeb; w pierwszej kolejności pomoc powinna pochodzić od rodziny, a następnie od społeczności lokalnej, a na końcu od państwa.
- 5. Zasada partycypacji** – wyraża się w takiej organizacji życia społecznego, która poszczególnym ludziom zapewnia możliwość pełnej realizacji swoich ról

społecznych, natomiast poszczególnym grupom pozwala zająć równoprawne z innymi miejsce w społeczeństwie.

- 6. Zasada samorządności** – stanowi realizację takich wartości, jak wolność i podmiotowość człowieka, a wyraża się w takiej organizacji życia społecznego, która jednostkom i grupom gwarantuje prawo do aktywnego udziału w istniejących instytucjach społecznych oraz tworzenia nowych instytucji w celu skuteczniejszego zaspokajania potrzeb i realizacji interesów.
- 7. Zasada dobra wspólnego** – przejawia się w takich działaniach władz publicznych, które uwzględniają korzyści i interesy wszystkich obywateli i polegają na poszukiwaniu kompromisów tam, gdzie interesy te są sprzeczne.
- 8. Zasada wielosektorowości** – polega na równoczesnym funkcjonowaniu publicznych podmiotów polityki społecznej, organizacji pozarządowych i instytucji rynkowych, które dostarczają środków i usług służących zaspokajaniu potrzeb społeczeństwa.

Problem społeczny jest to stan społeczny, który znaczna część społeczeństwa definiuje jako łamanie norm społecznych, będących dla nich szczególnie cennymi. Problemy społeczne mogą stanowić przeszkodę dla efektywnego funkcjonowania państwa, utrudniają, bądź nawet uniemożliwiają realizację celów społecznych. Problem społeczny stanowi rozdzźwięk między uznanymi wzorami a aktualnym stanem rzeczy. Warty podkreślenia jest fakt, że żadne warunki społeczne nie mogą być uznane za problem społeczny, jeśli nie zostaną one określone za pomocą uznanych wartości jako problem przez znaczącą liczbę ludności.

Do najpowszechniejszych problemów społecznych można zaliczyć: wojny, przemoc, ubóstwo, długotrwałe bezrobocie, bezdomność, nierówności społeczne, choroby cywilizacyjne, prostytucję, marnotrawstwo pieniędzy publicznych, niedemokratyczny system polityczny, brak suwerenności politycznej. Reakcje społeczne na negatywnie oceniane zjawiska oraz związane z nimi żądania mogą przybierać różnorodne formy, np. protesty, petycje do władz, ruchy społeczne oraz aktywność samopomocowa.

W nauce o polityce społecznej terminem częściej używanym od pojęcia problemu społecznego jest kwestia społeczna, na którą składają się różne problemy społeczne (np. na

kwestię edukacyjną składa się problem analfabetyzmu, przemocy w szkole, drugoroczności, niskich kwalifikacji zawodowych itp.). Kwestie społeczne dotyczą całości społeczeństwa, podczas gdy problemy społeczne ujawniają się, gdy badamy zachowania ludzi i ich opinie.

1.3 INTERGRACJA A PROBLEMY I KWESTIE SPOŁECZNE

Termin integracja odnosi się w najprostszym ujęciu do budowania pomiędzy ludźmi określonej więzi. Zachodzące relacje pomiędzy poszczególnymi członkami społeczności lokalnych mają znaczenie przy określeniu, dynamiki procesu integracji społecznej.

Społeczność lokalna to „zbiorowość zamieszkująca na określonym terytorium, będącym równocześnie głównym obszarem, na którym członkowie tej zbiorowości rozwijają swoją codzienną aktywność społeczną”¹

ROZDZIAŁ II DIAGNOZA SPOŁECZNA

2.1 CHARAKTERYSTYKA GMINY ULANÓW

Gmina i Miasto Ulanów położona jest w północnej części województwa podkarpackiego . Jest gminą miejsko – wiejską leżącą w powiecie nizańskim. Gmina Ulanów graniczy z gminami: Harasiuki, Jarocin, Krzeszów, Nisko, Pysznica, Rudnik nad Sanem. Jest położona w zlewni rzeki San i jej prawego dopływu rzeki Tanew. Rzeka San należy do najmniej przekształconych rzek w Europie , łączy Morze Bałtyckie z dorzeczem Dunaju i Dniestru , tworzy ważny korytarz ekologiczny , umożliwiając migrację zwierząt. Drugą co do wielkości rzeką Gminy Ulanów jest Tanew , płynąca równoleżnikowo ze wschodu na zachód. Rzeka ta ma swoje źródło na Roztoczu Wschodnim i kończy swój bieg w Ulanowie , stając się prawym dopływem Sanu. Siedzibą gminy jest miasto Ulanów. Obszar gminy Ulanów wynosi 119,56 km², co stanowi 0,67 % powierzchni województwa podkarpackiego , 15,22% powierzchni powiatu.

¹ R. Dyoniziak, K. Iwanicka, A. Karwińska, Z. Pucek; Społeczeństwo w procesie zmian, Towarzystwo autorów i Wydawców Prac Naukowych UNIVERSITAS, Kraków 1994, s. 56

Rys. 1 Gmina Ulanów na tle gmin powiatu nizańskiego

Źródło: www

2.2 DEMOGRAFIA

Struktura ludności gminy Ulanów odzwierciedla podział całej ludności na grupy ze względu na określone kryteria ilościowe (np. wiek, liczba osób w gospodarstwie domowym, liczba mieszkańców w miejscowości zamieszkania itd.) lub jakościowe (płeć, stan cywilny, zawód itd.); szczególne znaczenie ma struktura ludności wg płci i wieku, ponieważ wywiera ona poważny wpływ na wszystkie zjawiska demograficzne oraz warunkuje wiele innych zjawisk społecznych. Strukturę według wieku ludności, kształtująca się pod wpływem dwóch głównych czynników: urodzeń i zgonów, charakteryzuje na ogół zmniejszanie się liczby osób w każdej następnej, coraz starszej grupie; względne różnice między liczebnościami sąsiadującymi ze sobą grup wieku w różnych populacjach (społeczeństwach) nie są jednak stałe, lecz kształtują się w zależności od natężenia płodności umieralności; w skrajnych przypadkach, gdy płodność i umieralność są względnie niskie, w populacji występuje stosunkowo niewiele dzieci, a relatywnie dużo ludzi starych (taką populację nazywa się „starą”); gdy płodność

i umieralność są względnie wysokie, występują odwrotne proporcje (mówi się wtedy o ludności „młodej”); niekiedy prawidłowość ta jest poważnie zakłócana przez migracje ludności, które są silnie selektywne ze względu na wiek. Również urodzenia i zgony wpływają decydująco na strukturę według płci; wśród osób nowo narodzonych zwykle przeważają chłopcy, natomiast wśród zmarłych kobiet zwykle jest mniej; w rezultacie wśród dzieci, a często nawet młodzieży, występuje przewaga liczebna mężczyzn, choć z wiekiem staje się ona coraz mniejsza; wśród ludności dorosłej, we wszystkich grupach wieku, kobiet jest mniej; im starsi ludzie, tym większa relatywnie przewaga mężczyzn; zwykle w skali całej ludności gminy Ulanów liczby mężczyzn i kobiet są zbliżone, chociaż jest to efektem przeciwstawnych tendencji w różnych grupach wieku; najbliższe siebie są liczebności obu płci w wieku, w którym ludzie osiągają największą płodność; i ta prawidłowość bywa zakłócana przez ruchy wędrownicze; specyficzne segmenty ludności charakteryzują się odrębnymi prawidłowościami w zakresie struktury według płci i wieku.

Głównym czynnikiem powodującym kształtowanie się procesów rozwojowych w gminie są jej mieszkańcy.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2020 roku, liczba stałych i czasowych mieszkańców gminy Ulanów wyniosła 8492 osób, z czego 4318 kobiet i 4174 mężczyzn.

Tabela nr 1 . Stan ludności w Gminie i Mieście Ulanów na dzień 31.12.2020 r.

l.p	Nazwa miejscowości	Liczba mieszkańców zameldowanych na stałe	Liczba mieszkańców zameldowanych czasowo	Liczba ludności razem
1.	Bieliniec	415	3	418
2.	Borki	285	7	292
3.	Bieliny	973	12	985
4.	Bukowina	306	1	307
5.	Dąbrówka	752	1	753
6.	Dąbrowica	378	3	381
7.	Glinianka	479	2	481
8.	Huta Deręgowska	716	11	727
9.	Kurzyna Mała	393	2	395
10.	Kurzyna Średnia	355	2	357

11.	Kurzyna Wielka	257	4	261
12.	Ulanów	1466	31	1497
13.	Wólka Bielińska	204	1	205
14.	Wólka Tanewska	1388	11	1399
15.	Kępa Rudnicka	33	1	34
Razem:		8400	92	8492

Źródło: Urząd Gminy i Miasta Ulanów, statystyka ludności na dzień 31 grudnia 2020 r.

Tabela nr 2. Urodzenia w Gminie Ulanów

Rok	Dziewczynki	Chłopcy	Razem:
2017	31	32	63
2018	27	34	61
2019	26	34	60
2020	31	36	67

Źródło: Urząd Gminy Ulanów, statystyka ludności na dzień 31.12.2020 r.

Tabela nr 3. Zgony w Gminie Ulanów

Rok	Kobiety	Mężczyźni	Razem:
2017	49	53	102
2018	44	45	89
2019	44	59	103
2020	36	59	95

Źródło: Urząd Gminy Ulanów, statystyka ludności na dzień 31.12.2020 r.

Tabela nr 4. Liczba mieszkańców w Gminie Ulanów wg grup wiekowych oraz płci.

Grupa wiekowa	mężczyzna	kobieta
0-3	123	126
4-6	77	89
7-18	504	441
19	40	45

wiek produkcyjny	2 768	2 315
60- 64		278
65-74	378	471
75- 79	96	139
80+	101	264

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Ulanowie – ocena zasobów pomocy społecznej za 2020 rok

Charakteryzując strukturę ludności w gminie według kryterium płci, można zauważyć wśród mieszkańców niewielką przewagę mężczyzn. W 2020 roku kobiet w gminie było 4 318, mężczyzn zaś 4 174 , czyli o 144 mniej mężczyzn niż kobiet.

2.3 WALORY PRZYRODNICZE

Gmina i Miasto Ulanów leży na Równinie Biłgorajskiej . Samo miasto Ulanów leży w widłach Sanu i Tanwi , dokładnie w miejscu , gdzie łączą się obie rzeki , na piaszczystym wzniesieniu 10 metrów nad poziomem morza. Bliskie sąsiedztwo rzek , w tym szczególnie Tanwi sprzyja powstawaniu mikroklimatu nasyconego jodem. Od południowo – wschodniej strony Ulanów graniczy z kompleksem lasów zwanych Uleszczyzną . Lasy zajmują 40% powierzchni gminy Ulanów. Nadzór nad właściwą gospodarką leśną sprawują dwa nadleśnictwa – Nadleśnictwo Rudnik i Nadleśnictwo Rozwadów.

Ważnym czynnikiem, mającym wpływ na osadnictwo tych terenów są gleby. Większa część obszaru Puszczy Sandomierskiej to gleby wytworzone na glinach zwałowych i piaskach gliniastych. Są to gleby łatwe do uprawy, zaliczone jednak do niskich klas bonitacyjnych – IV i V klasa.

2.4 CHARAKTERYSTYKA DZIAŁALNOŚCI INSTYTUCJI

Ośrodek Pomocy Społecznej w Ulanowie realizuje zadania z zakresu pomocy społecznej określonej w ustawie o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz. U. z 2013 r. poz. 182 z późn. zm.)

Zgodnie z art. 3. pkt 1 i 2 ustawy o pomocy społecznej „pomoc społeczna” wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest zapobieganie sytuacjom, o których mowa w art. 2 ust. 1, przez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.²

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. Rodzaj, forma i rozmiar świadczenia powinny być odpowiednie do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy. Potrzeby osób i rodzin korzystających z pomocy powinny zostać uwzględnione, jeżeli odpowiadają celom i mieszczą się w możliwościach pomocy społecznej. Osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej są obowiązane do współdziałania w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowej. Pomoc społeczna ma na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Osoby i rodziny mogą skorzystać ze świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej pod warunkiem, że ich dochód nie przekracza kwoty kryterium dochodowego dla osoby samotnie gospodarującej lub kryterium dochodowego rodziny przy jednoczesnym wystąpieniu, co najmniej jednego powodu określonego w art. 7 ustawy o pomocy społecznej:

1. ubóstwo
2. sieroctwo
3. bezdomność
4. bezrobocie

² Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz. U. z 2021 poz. 803)

5. niepełnosprawność
6. długotrwała lub ciężka choroba
7. przemoc w rodzinie
8. potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi
9. potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietność
10. bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych
11. brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze
12. trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy
13. trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego
14. alkoholizm lub narkomania
15. zdarzenia losowe i sytuacje kryzysowe
16. klęska żywiołowa lub ekologiczna

Na terenie gminy działa wiele instytucji samorządowych oraz organizacji pozarządowych:

- Posterunek Policji – podlega służbowo Komendzie Powiatowej Policji w Nisku
- 9 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych (w Bielinach , w Bielińcu , w Bukowinie , w Dąbrowicy , w Dąbrówce , w Gliniance , w Kurzynie Średniej , w Ulanowie , w Wólce Tanewskiej)
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – opiniuje i inicjuje wykonanie gminnego programu profilaktyki rozwiązywania problemów alkoholowych.
- Ochrona Zdrowia – zapewnia ją Niepubliczny Zakład Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Ulanowie i Kurzynie Średniej
- Gminne Centrum Kultury - pozyskuje i przygotowuje społeczeństwo do aktywnego uczestnictwa w kulturze.

Miejsko - Gminna Biblioteka Publiczna w Ulanowie posiada 4 filie: Glinianka, Wólka Tanewska, Bieliny , Kurzyna Średnia. Główne zadania bibliotek to : gromadzenie zbiorów,

ich opracowywanie, udostępnianie, upowszechnianie, przechowywanie i konserwacja oraz prowadzenie działalności informacyjnej i kulturalno – oświatowej.

2.5 POMOC SPOŁECZNA

System pomocy społecznej w Polsce przechodził wiele przeobrażeń. Największa zmiana jakościowa dokonała się w 2004 roku, po wejściu w życie ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej. W ustawie tej uporządkowano system świadczeń z pomocy społecznej, zasady z niej korzystania, sposoby oddziaływania na klientów pomocy społecznej, mające na celu ich aktywizację społeczną, zawodową, wymogi stawiane pracownikom socjalnym w tym ich kwalifikacje. Ustawa o pomocy społecznej do dnia dzisiejszego podlega stałym nowelizacjom i zmianom, które mają dostosować ją do zmieniających się warunków społecznych i gospodarczych w Polsce. Generalnie ustawa o pomocy społecznej, tworzy fundament do udzielania świadczeń z pomocy społecznej. Nadrzędnym celem regulacji prawnych zawartych w ustawie o pomocy społecznej jest pomoc osobom i rodzinom w przewycięzaniu trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia zasoby i możliwości. Ponadto pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka oraz dąży do życiowego ich usamodzielnienia.

Tym samym ogólnie rozumiana pomoc społeczna w Gminie i Mieście Ulanów realizuje szereg zadań i działań nie związanych bezpośrednio z pomocą społeczną w rozumieniu ustawy o pomocy społecznej. Jednak z punktu widzenia celów strategicznych najważniejsze jest położenie z różnych przyczyn, które wymagają wieloaspektowego wsparcia i pomocy.

Zważyć jednak należy na to, że potrzeby osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej powinny zostać uwzględnione, jeżeli odpowiadają celom i mieszczą się w możliwościach pomocy społecznej. Oznacza to, że nie wszystkie potrzeby, żądania i roszczenia osób korzystających z pomocy społecznej będą zaspokojone. Może się zdarzyć tym samym, że pomimo uzasadnionych potrzeb osób korzystających z pomocy, niektóre z nich nie będą zaspokojone np. zakup mebli, zakup nowej pralki. Zakup mebli czy zakup nowej pralki może przekraczać możliwości finansowe pomocy społecznej.

Podstawową jednostką organizacyjną w Gminie i Mieście Ulanów realizującą zadania z pomocy społecznej jest Ośrodek Pomocy Społecznej. Ośrodek Pomocy Społecznej w Ulanowie realizuje zadania przypisane w ustawie o pomocy społecznej w gminie. Do zadań tych zaliczamy:

1. Zadania własne o charakterze obowiązkowym:
 - 1) Opracowywanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka,
 - 2) Sporządzanie, zgodnie z art.16 a, oceny w zakresie pomocy społecznej
 - 3) Udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym,
 - 4) Przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych
 - 5) Przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych,
 - 6) Przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego,
 - 7) Przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej ze środków publicznych,
 - 8) Przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego,
 - 9) Opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującym matką, ojcem lub rodzeństwem,
 - 10) Praca socjalna
 - 11) Organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
 - 12) Prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych,
 - 13) Dożywanie dzieci,
 - 14) Sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym

- 15) Kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu,
 - 16) Pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
 - 17) Sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie , również w formie dokumentu elektronicznego , z zastosowaniem systemu teleinformatycznego ,
 - 18) Utworzenie i utrzymanie ośrodka pomocy społecznej , w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników,
 - 19) Przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych,
 - 20) Opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.
2. Zadania własne:
- 1) Przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych,
 - 2) Przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków , pożyczek oraz pomocy w naturze ,
 - 3) Prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki ,
 - 4) Podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy , w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych ,
 - 5) Współpraca z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy , upowszechnianie informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach oraz realizacji Programu Aktywizacja i Integracja , o którym mowa w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.
3. Zadania zlecone z zakresu administracji rządowej:
- 1) Organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
 - 2) Przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną ,

- 3) Prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- 4) Realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej , mających na celu ochronę poziomu życia osób , rodzin i grup społecznych oraz rozwój poradnictwa specjalistycznego
- 5) Przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych , a także udzielanie schronienia , posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom,
- 6) Przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych , a także udzielanie schronienia oraz zapewnienie posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom , którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- 7) Wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki.

Oprócz tych zadań do systemu pomocy społecznej w Gminie i Mieście Ulanów zostało włączonych szereg zadań nie związanych bezpośrednio z pomocą społeczną , lecz wspierających osoby i rodziny. Do nich zaliczamy: system świadczeń rodzinnych (zasiłki rodzinne , dodatki do zasiłków rodzinnych , świadczenia opiekuńcze , świadczenia rodzicielskie , świadczenia dla opiekuna), system świadczenia wychowawczego (500 +) system świadczenia dobry start (300 +) , system świadczenia z funduszu alimentacyjnego , system wsparcia w zakresie Karty Dużej Rodziny , system wsparcia za życiem , system wspierania rodziny (asysty rodzinnej , placówek wsparcia dziennego), system przeciwdziałania przemocy w rodzinie , system pomocy żywnościowej oraz zadania dot. wydawania zaświadczeń z programu Czyste Powietrze.

Ponadto Ośrodek Pomocy Społecznej w Ulanowie współdziała z wieloma instytucjami i organizacjami w zakresie realizacji zadań z pomocy społecznej , wspierających rodziny i osoby będące w trudnej sytuacji.

Jeżeli chodzi o zakres pomocy udzielanej przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Ulanowie , to kształtowała się ona jak w tabeli nr 5

Tabela nr 5 Dane o osobach korzystających z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej w Ulanowie

Rok	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
-----	---------------	-------------------------

2015	196	651
2016	229	668
2017	199	613
2018	192	570
2019	202	558
2020	135	375

Źródło : OPS Ulanów , system Pomost

Z tabeli 5 wynika , że liczba osób , którym udzielono pomocy i wsparcia w 2020 r. znacząco zmalała.

Tabela nr 6 Liczba osób korzystających ze świadczeń na podstawie wydanych decyzji

Rok	Liczba świadczeniobiorców					
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Gmina	393	334	344	332	260	231
Powiat (średnia)	564	501	467	420	369	335
Województwo (średnia)	751	674	600	540	490	447

Źródło : Ocena zasobów pomocy społecznej za 2020 r.

Tabela nr 7 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć wg liczby wypłaconych świadczeń w 2020 r.

Grupa	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
0-17	132	62	70
Produkcyjny	143	55	88
Poprodukcyjny	8	3	5

Źródło : Ocena zasobów pomocy społecznej za 2020 r.

Tabela nr 8 Liczba świadczeń pieniężnych i niepieniężnych z pomocy społecznej w roku

Rodzaj świadczenia	Liczba świadczeń
--------------------	------------------

Świadczenia niepieniężne	5 916
Świadczenia pieniężne	803

Źródło : ocena zasobów pomocy społecznej

Tabela nr 9 Liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych

Rodzaj świadczenia	Liczba osób				
	2016	2017	2018	2019	2020
Świadczenia niepieniężne	198	207	201	152	124
Świadczenia pieniężne	136	137	131	108	107

Źródło : ocena zasobów pomocy społecznej

Tabela nr 10 Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych

Rodzaj świadczenia	Liczba rodzin				
	2016	2017	2018	2019	2020
Świadczenia niepieniężne	91	92	88	75	59
Świadczenia pieniężne	134	134	129	107	103

Źródło : ocena zasobów pomocy społecznej

Tabela nr 11 Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej w latach 2016-2020

Powody udzielenia pomocy i wsparcia rodzinom	Lata				
	2016	2017	2018	2019	2020
ubóstwo	225	170	159	112	87
niepełnosprawność	89	93	96	78	55
Długotrwała choroba	79	92	89	71	54
bezrobocie	90	77	78	62	48
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych w tym:	31	34	36	23	27
Rodziny niepełne	16	20	19	14	14
Rodziny wielodzietne	1	0	5	5	6
Potrzeba ochrony macierzyństwa w tym:	23	26	29	26	19

Potrzeba ochrony wielodzietności	23	26	29	26	19
alkoholizm	2	6	5	3	5
Zdarzenie losowe	0	0	4	3	3
bezdomność	2	2	2	2	1
Trudności po opuszczeniu zakładu karnego	1	0	1	0	1

Źródło : OPS Ulanów , system Pomost

Z tabeli 11 wynika , że najwięcej rodzin otrzymywało pomoc z powodu ubóstwa, było to w 2016 roku 225 rodzin. Natomiast liczba rodzin otrzymujących wsparcie z uwagi na ubóstwo systematycznie malała i w 2020 roku było to 87 rodzin. Następnymi w kolejności powodami udzielania pomocy były: niepełnosprawność – 96 rodzin w 2018 roku , długotrwała lub ciężka choroba - 92 rodziny w 2017 roku , bezrobocie – 90 rodzin w 2016 roku , bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych – 36 rodzin w 2018 roku , potrzeba ochrony macierzyństwa – 29 rodzin w 2018 roku. Po kilka rodzin w roku otrzymywało wsparcie z uwagi na : bezdomność , alkoholizm , zdarzenie losowe , trudności w przystosowaniu po opuszczeniu zakładu karnego.

Uwzględniając dane zawarte w tabeli należy stwierdzić , że najczęściej pomoc udzielana była z powodu ubóstwa, długotrwałej lub ciężkiej choroby , niepełnosprawności , bezrobocia.. Należy również stwierdzić , że ogólna liczba rodzin otrzymujących pomoc , bez względu na powód jej udzielenia , systematycznie maleje w analizowanych latach.

Tabela nr 12 Rodzaje świadczeń i pomocy udzielanej w latach 2016 -2020

Nazwa kategorii	Lata				
	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba osób , którym przyznano usługi opiekuńcze	0	0	0	0	0
Liczba osób , którym przyznano specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi	2	3	3	2	3
Liczba rodzin , którym udzielono poradnictwa specjalistycznego	1	0	0	0	0

Liczba rodzin, którym udzielono pracy socjalnej	75	88	16	54	45
Liczba zawartych kontraktów socjalnych	0	0	0	3	3
Liczba osób , którym przyznano i wypłacono zasiłek stały	58	60	65	56	45
Liczba osób ,którym przyznano i wypłacono zasiłek okresowy	30	21	17	19	13
Liczba osób ,którym przyznano zasiłek celowy w tym w ramach programu wieloletniego „Pomocy Państwa w Zakresie Dożywiania „	75	91	85	64	72
	66	75	71	50	61
Liczba osób , którym przyznano posiłki w tym : dla dzieci w szkole	198	207	201	157	126
	198	207	201	150	126
Liczba osób przebywających w Domu Pomocy Społecznej	2	2	2	1	1
Liczba osób , którym zapewniono schronienie	1	1	1	1	1
Liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny	7	5	5	8	7

Źródło : sprawozdania OPS Ulanów system Pomost

Z danych w tabeli nr 12 wynika, że podstawowe świadczenia udzielane z Ośrodka Pomocy Społecznej w Ulanowie to: Zasiłki celowe w tym z Programu Pomocy Państwa w zakresie dożywiania , posiłki w tym przeważającej większości dla dzieci w szkole , zasiłki stałe , zasiłki okresowe ,specjalistyczne usługi opiekuńcze , pobyt w Domach Pomocy Społecznej. Oprócz tych świadczeń w Ośrodku Pomocy Społecznej w Ulanowie realizowano: pracę socjalną , wsparcie asystenta rodziny , udzielano schronienia , zawierano kontrakty socjalne. Należy zauważyć ,że ogólna liczba większości udzielanych świadczeń malała w analizowanych latach.

W Ośrodku Pomocy Społecznej realizowane są działania w ramach funkcjonowania Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Jeśli chodzi o nakłady finansowe na poszczególne rodzaje świadczeń przyznawane przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Ulanowie na podstawie ustawy o pomocy społecznej to zawarte są one w tabeli nr 13

Tabela nr 13 Kwoty świadczeń wydatkowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Ulanowie w latach 2016-2020

Nazwa kategorii	Lata				
	2016	2017	2018	2019	2020
Zasiłki stałe w złotych	303 695	312 162	321 700	291 665	267 058
Zasiłki okresowe w złotych	23 041	27 445	18 312	25 270	22 735
Zasiłki celowe w złotych w tym z programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”	51 275	83 045	82 419	53 588	66 192
	45 021	61 461	55 705	41 468	52 472
Posiłki w złotych w tym dla dzieci	69 329	67 500	70 099	56 916	23 784
Sprawienie pogrzebu w złotych	0	1 576	1 880	0	0
Odpłatność za pobyt w Domu Pomocy Społecznej w złotych	89 758	62 505	42 487	22 928	21 801
Schronienie w złotych	0	0	1 600	1 467	762

Źródło : OPS Ulanów system Pomost

Z tabeli nr 13 wynika , że największe koszty na świadczenia pieniężne generują zasiłki stałe, kwota wydatków na nie rosła do 2018 roku po czym zaczęła spadać. Następnie znaczne środki finansowe przeznaczone są na posiłki , a w szczególności na dożywianie dzieci w szkołach i innych placówkach oświatowych. . Spadają natomiast wydatki na zasiłki okresowe i zasiłki celowe.

Generalnie można stwierdzić , że wraz ze spadkiem liczby udzielanych świadczeń z pomocy społecznej maleją również koszty wydatków ponoszonych na nie przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Ulanowie.

Podsumowując , w głównej mierze pomoc społeczną w Gminie i Mieście Ulanów zapewnia Ośrodek Pomocy Społecznej , który realizuje zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej , oraz zadania związane z wypłatą świadczeń rodzinnych , opiekuńczych , alimentacyjnych , wychowawczych , rodzicielskich i innych wynikających ze zleczonych zadań . W Ośrodku Pomocy Społecznej organizowane jest także wsparcie asystenta rodziny , przeciwdziałanie przemocy w rodzinie .

Ogólna liczba przyznawanych i wypłacanych świadczeń z pomocy społecznej maleje.

Zwiększa się również zakres zadań realizowanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej wynikających z realizacji wypłaty innych świadczeń przewidzianych w programach socjalnych i społecznych , które są przekazywane do realizacji do Ośrodka Pomocy Społecznej.

2.6 UBÓSTWO

Ubóstwo , jako problem społeczny doczekało się wielu definicji i ram jego przedstawiania. Ubóstwo może być określane obiektywnie , relatywnie lub subiektywnie.

W obiektywnym ujęciu ubóstwo , to nic innego , jak pewna kwota dochodu osoby lub rodziny , poniżej której można daną osobę uznać za ubogą. Za osobę , rodzinę ubogą można uznać tą , której dochód jest poniżej ustawowego kryterium dochodowego (ubóstwo ustawowe) określonego w ustawie o pomocy społecznej, uprawniające do otrzymywania świadczeń z pomocy społecznej. Od 1 października 2018 roku kryteria ustawowe wynoszą : dla osoby samotnie gospodarującej 701 ,00 zł. dla osoby w rodzinie 528,00 zł.

Ubóstwo obiektywne można określić również za pomocą pojęć minimum egzystencji i minimum socjalnego. W pierwszym znaczeniu mówimy o minimum biologicznego funkcjonowania danej osoby lub rodziny, poniżej którego istnieje ryzyko zagrożenia biologicznego życia. Z kolei minimum socjalne pozwala na zaspokojenie minimum biologicznego oraz korzystania w ograniczonym zakresie z dóbr kulturowych , transportu , edukacji oraz pozwala na wychowanie potomstwa .

Ubóstwo subiektywne , to takie , w którym dana osoba lub rodzina uważa się za ubogą. Skala tego rodzaju ubóstwa jest trudna do określenia, ale zazwyczaj jest ono wyższe od ubóstwa

obiektywnego i relatywnego.

Dla województwa podkarpackiego wskaźnik zagrożenia ubóstwem wynosił w 2019 roku dla minimum egzystencji 5,3% , dla relatywnej granicy ubóstwa 18,6 % , a ubóstwa ustawowego 12,9 %. Jeżeli chodzi o zagrożenie ubóstwem mieszkańców Gminy i Miasta Ulanów , to ma tendencję spadkową. Z danych sprawozdawczych Ośrodka Pomocy Społecznej w Ulanowie wynika, że coraz mniej rodzin otrzymuje pomoc z powodów ubóstwa (ubóstwa ustawowego). W latach 2016 – 2020 była to , tendencja spadkowa. Oczywiście ubóstwo nie jest , tu jedynym problemem występującym w rodzinie , ale jest podstawowym wskaźnikiem (ubóstwo ustawowe), po spełnieniu , którego można ubiegać się o pomoc finansową z pomocy społecznej.

Ogólna liczba osób , którym Ośrodek Pomocy Społecznej udzielił pomocy i wsparcia w 2020 roku wynosiła 231 osób co stanowi 2,79 % wszystkich mieszkańców gminy.

2.7 BEZROBOCIE

Definicję ustawową bezrobocia określa ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Za bezrobotną w ustawowym znaczeniu można uznać osobę , która jest zarejestrowana we właściwym ze względu na jej zameldowanie Powiatowym Urzędzie Pracy. Bezrobocie jest wyjątkowo bolesnym problemem dotyczącym przede wszystkim rodzinę. Przedłużający się okres pozostawania bez pracy powoduje znaczne pogorszenie kondycji ekonomicznej rodziny i obniżenie poziomu zaspokajania jej potrzeb. Prowadzi to do jej ubóstwa i stopniowo wyklucza rodzinę z normalnego życia społecznego. Brak środków materialnych wpływa negatywnie na funkcjonowanie rodziny i wypełnianie przez nią podstawowych zadań. Grozi to kryzysem rodziny i rozwojem patologii społecznych, np. narkomanii, alkoholizmu, przemocy, przestępczości. Każdy przypadek bezrobocia rodzi z całą pewnością stres związany z niepewnością. Bezrobocie marginalizuje ludzi. Sprzyja szerzeniu alkoholizmu, agresywnych zachowań i przestępczości.

Tabela nr 14 Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej. Wskaźnik obliczany jest jako stosunek liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia do liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy ogółem:

rok	wskaźnik
2015	59%
2016	48%
2017	45%
2018	47%
2019	42%
2020	41%

Źródło PUP Nisko

Tabela 15 Liczba osób bezrobotnych w gminie i mieście Ulanów na koniec listopada 2020 roku

	KOBIETY	MĘŻCZYŹNI	OGÓLEM
Bezrobotni zarejestrowani w UP	262	225	487
w tym prawem do zasiłku	40	54	94

Źródło PUP Nisko 2020

Uwzględniając powyższe dane , wśród osób bezrobotnych jest duża liczba osób pozostających bez żadnego źródła dochodu. Sytuacja pozostawania bez żadnych źródeł dochodu zmusza część osób bezrobotnych do ubiegania się o różnego rodzaju świadczenia z pomocy społecznej. Z danych Ośrodka Pomocy Społecznej wynika, że w 2020 roku z powodu bezrobocia pomoc otrzymało 48 rodzin . Natomiast liczba osób w tych rodzinach wynosiła 213 osób.

Podsumowując , bezrobocie , jest istotnym problemem społecznym występującym w gminie i mieście Ulanów , dotyka dużej liczby jego mieszkańców. Wśród osób korzystających z pomocy społecznej Ośrodka Pomocy Społecznej w Ulanowie jest to, jeden z częstszych powodów udzielania pomocy . Konsekwencje długotrwałego bezrobocia są z kolei bardzo dotkliwe dla osób i rodzin , powodują dezintegrację rodziny. Problem ten wymaga systemowego rozwiązania.

2.8 BEZDOMNOŚĆ

Bezdomność , jako problem społeczny jest bardzo dotkliwy. Za osobę bezdomną można

uznać taką , która nie ma stałego miejsca zamieszkania. W znaczeniu ustawy o pomocy społecznej art. 6 pkt. 8 osoba bezdomna oznacza – osobę niezamieszkującą w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy i niezameldowaną na pobyt stały , w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności , a także osobę niezamieszkującą w lokalu mieszkalnym i zameldowaną na pobyt stały w lokalu , w którym nie ma możliwości zamieszkania.

W znaczeniu tym , za osobę bezdomną można uznać osobę , która nie zamieszkuje w lokalu mieszkalnym służącym do zaspokajania potrzeb mieszkaniowych i nie jest zameldowana na pobyt stały. Czyli osoba musi być niezameldowana oraz nie zamieszkiwać w żadnym lokalu. Ponadto za osobę bezdomną należy uznać taką , która jest zameldowana na pobyt stały w lokalu mieszkalnym , w którym nie ma możliwości zamieszkania na przykład z uwagi na jego zły stan techniczny , trudną sytuację rodzinną , nieuregulowany status prawny lokalu czy przemoc w rodzinie. Tym samym bezdomność może być prawna tj. brak zameldowania lub faktyczna brak rzeczywistej możliwości zamieszkiwania w jakimkolwiek lokalu. W dużej mierze za bezdomność odpowiadają : problemy z alkoholem, konflikty małżeńskie , przemoc , problemy finansowe , niezaradność życiowa , problemy zdrowotne. Są to , często źródła powstawania bezdomności , które utrudniają lub uniemożliwiają wyjście z bezdomności.

Z danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Ulanowie wynika , że liczba osób , którym udzielono pomocy z powodu bezdomności jest niewielka (1-2 osób)

2.9 NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ

Długotrwała choroba i niepełnosprawność są , ze sobą ściśle powiązane. Często , to drugie generuje pierwsze. Choroba w niektórych przypadkach pojawia się nagle i ma gwałtowny przebieg , a czasem ciągnie się latami . Za długotrwałą chorobę , można uznać taką , która trwa przez dłuższy okres tj. co najmniej sześć miesięcy i wymaga systematycznego leczenia , konsultacji lekarskich lub systematycznego przyjmowania lekarstw.

Długotrwała choroba prowadzi często do niepełnosprawności , która utrudnia lub ogranicza osobom niepełnosprawnym wykonywanie podstawowych czynności samoobsługowych. Ponadto niepełnosprawność może wykluczać z rynku pracy oraz życia społecznego.

Niepełnosprawność może mieć charakter fizyczny, psychiczny lub złożony. W pierwszym znaczeniu mówimy o ograniczeniach w zakresie poruszania się, wykonywaniu czynności samoobsługowych, porozumiewania się. W drugim, pomimo sprawności fizycznej, zaburzone procesy percepcji, postrzegania, odczuwania i komunikowania prowadzą, do niemożliwości pełnego udziału w życiu społecznym, środowisku rodzinnym, zawodowym. W trzecim znaczeniu, możemy mówić o połączeniu obu cech i ich sprzężeniu się. Bez względu na rodzaj długotrwałej choroby i niepełnosprawności w większości przypadków przynoszą one negatywne skutki w skali jednostkowej, grupowej oraz makrostrukturalnej. Jeżeli chodzi o definicję niepełnosprawności zgodnie z art. 2 pkt.10 – niepełnosprawność oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy. W ustawie tej określono również trzy podstawowe stopnie niepełnosprawności: znaczny, umiarkowany i lekki³.

Z danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Ulanowie wynika, że duża liczba osób otrzymuje pomoc i wsparcie z uwagi na niepełnosprawność. W tabeli nr 17 zawarte są w tym zakresie dane.

Tabela nr 16. Liczba rodzin otrzymujących pomoc i wsparcie z Ośrodka Pomocy Społecznej w Ulanowie z uwagi na niepełnosprawność w latach 2016-2020

Nazwa kategorii	Lata				
	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba rodzin	89	93	96	78	55

Źródło: OPS Ulanów system Pomost

Głównie z powodu niepełnosprawności udzielane były zasiłki stałe, okresowe, usługi opiekuńcze.

Tabela nr 17. Liczba świadczeń: świadczenie pielęgnacyjne, zasiłek pielęgnacyjny, zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka, dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 lat o różnych stopniach niepełnosprawności, zasiłek pielęgnacyjny dla osób które ukończyły 75 lat, specjalny zasiłek opiekuńczy, zasiłek dla opiekuna.

Świadczenia opiekuńcze	Liczba świadczeń				
	2016	2017	2018	2019	2020
Zasiłek pielęgnacyjny -ogółem:	2 841	2 791	2 802	2 801	2 769
Zasiłek pielęgnacyjny - dla	496	507	576	572	573

³ Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. 2021 poz. 573)

niepełnosprawnego dziecka					
Zasilek pielęgnacyjny – osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności	979	991	979	992	996
Zasilek pielęgnacyjny – osobie , która ukończyła 75 lat	24	24	24	30	21
Zasilek pielęgnacyjny – osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności ,jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia.	1 342	1 269	1 223	1 207	1 179
Świadczenie pielęgnacyjne	349	376	472	697	806
Specjalny zasiłek opiekuńczy	309	296	261	148	93
Świadczenia opiekuńcze ogółem –zasiłek pielęgnacyjny , świadczenia pielęgnacyjne , specjalny zasiłek opiekuńczy	3 499	3 463	3 535	3 646	3 668

Źródło: OPS Ulanów

Z powyższych danych wynika, że liczba świadczeń opiekuńczych z uwagi na niepełnosprawności uległa wzrostowi. Wzrostowi uległy zwłaszcza wypłacane świadczenia pielęgnacyjne. Kwota wypłacanych świadczeń opiekuńczych wynosiła łącznie w 2020 roku 2 122 363,00 w porównaniu do 1 045 749 ,00 w 2016 roku. Czyli wydatki w tym zakresie znacznie wzrosły.

Podsumowując , niepełnosprawność i długotrwała choroba , to problemy , które są często ze sobą nierozzerwalnie związane i współlistniejące.

2.10 STARZENIE SIĘ LUDNOŚCI

Problem starzenia się społeczeństwa polskiego , jest znany od dawna. Starzenie się społeczeństwa oznacza, że statystycznie rośnie liczba osób w wieku poprodukcyjnym , przy jednoczesnej małej liczbie urodzeń i małym lub ujemnym przyroście naturalnym. W procesie tym istotne jest również dalsze trwanie życia , czyli wydłużenie się liczby lat życia kobiet i mężczyzn. Według prognozy Głównego Urzędu Statystycznego przeciętna oczekiwana długość trwania życia będzie wynosiła w Polsce w 2050 roku dla mężczyzn

82,1 lat , a dla kobiet 87,5 lat. W województwie podkarpackim odpowiednio liczba tych lat będzie wynosiła 83 lata dla mężczyzn a dla kobiet 88,3 lata , czyli nieznacznie więcej niż dla średniej ogólnopolskiej. Jeżeli chodzi o udział osób w wieku 65 lat i więcej w populacji mieszkańców Polski ogółem to , w 2050 roku będzie on wynosił 30,2%, a w województwie podkarpackim 31,5 %. Za osobę w wieku poprodukcyjnym można uznać taką , która osiągnęła wiek , co najmniej 60 lat kobieta i 65 lat mężczyzna. Uwzględniając powyższe dane należy stwierdzić , że ludność Polski będzie podlegała procesowi starzenia się. Podobna sytuacja występuje w naszej gminie, co przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 18 Liczba mieszkańców według grup wiekowych i płci

Grupa wiekowa	Liczba mieszkańców wg grup wiekowych i płci	
	Mężczyzna	kobieta
10-19	317	303
Wiek produkcyjny	2 632	2 205
60 - 64	240	245
65 - 74	563	541
75 - 79	213	276
80 +	362	598

Źródło : OPS Ulanów Ocena zasobów pomocy społecznej

Uwzględniając powyższe dane demograficzne , osoby starsze w wieku poprodukcyjnym będą wymagały coraz bardziej rozwiniętego systemu pomocy i wsparcia. Istotne w tym zakresie będzie wsparcie osób w podeszłym wieku w formach instytucjonalnych w tym: zakładach pielęgnacyjno – opiekuńczych , domach pomocy społecznej , placówkach wsparcia dziennego , klubach seniora , dziennych domach seniora. Ważne będzie również rozwinięcie pomocy pielęgniarstwa i dostępu do usług medycznych w tym w miejscu zamieszkania.

Generalnie , ze świadczeń Ośrodka Pomocy Społecznej korzystają w większości osoby w wieku produkcyjnym. Osoby w wieku poprodukcyjnym , osoby starsze korzystają zazwyczaj z zasiłków stałych do czasu nabycia świadczeń emerytalnych lub w przypadku niezyskania do nich uprawnień.

Podsumowując , z danych demograficznych wynika , że liczba osób w wieku poprodukcyjnym będzie rosła , przy jednoczesnym zmniejszaniu się liczby osób w wieku przedprodukcyjnym. Procesy migracyjne i brak wsparcia ze strony najbliższej rodziny będzie to zjawisko potęgowało. Tendencja ta będzie powodowała , konieczność

zapewnienia pomocy , świadczeń i opieki dla osób w podeszłym wieku. Stawia, to wyzwania przed instytucjami zobowiązanymi do wsparcia osób w podeszłym wieku. Może to być , z kolei szansą dla lokalnego rynku pracy w zakresie rozwoju tego rodzaju usług.

2.11 PRZEMOC W RODZINIE

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem , które dotyka coraz większej liczby rodzin i osób. Zgodnie z definicją zawartą w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie przemoc w rodzinie to: jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny , w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia , zdrowia , naruszające ich godność , nietykalność cielesną , wolność , w tym seksualną , powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym , a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą⁴. Przemoc w rodzinie to , tym samym wszelkie działania , które mogą powodować negatywne konsekwencje dla osób i członków ich rodzin bez względu na ich podłoże. W węższym znaczeniu możemy mówić o rodzajach przemocy : fizycznej , psychicznej , ekonomicznej . Bez względu jednak na rodzaj przemocy , zawsze generuje ona negatywne konsekwencje dla funkcjonowania rodziny szczególnie dla małoletnich dzieci.

Zjawisko przemocy w rodzinie występuje i dotyka mieszkańców Gminy i Miasta Ulanów. W Gminie i Mieście działa Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie , który ma swoją siedzibę w Ośrodku Pomocy Społecznej w Ulanowie. Uchwałą Nr V/27/19 Rady Miejskiej w Ulanowie z dnia 07 lutego 2019 r. przyjęto *gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2019-2024* . Natomiast Uchwałą Nr V/37/2011 Rady Miejskiej w Ulanowie z dnia 29 marca 2011 r. został powołany Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Tabela nr 19 Liczba prowadzonych procedur w ramach Niebieskich Kart

rok	2016	2017	2018	2019	2020
------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

⁴ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 roku poz. 218)

Liczba NK	24	19	19	22	25
------------------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------

Źródło : sprawozdania OPS Ulanów

Z danych zawartych w powyższej tabeli wynika, że liczba wypełnionych „Niebieskich Kart”, zaczęła nieznacznie rosnać.

Tabela nr 20 Liczba ofiar przemocy w rodzinie w latach 2016 -2020

rok	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba ofiar przemocy w rodzinie:	46	31	49	48	61
W tym dzieci	16	10	13	17	26

Źródło : sprawozdania OPS Ulanów

Z danych zawartych w tabeli wynika, że liczba ofiar przemocy w 2020 roku znacznie wzrosła. Głównie ofiarami przemocy w rodzinie padają kobiety oraz dzieci. W większości przypadków sprawcy są pod wpływem alkoholu. Tym samym to, problem z alkoholem przyczynia się do niekontrolowanych zachowań, co nie oznacza, że jest on wyłączną przyczyną przemocy.

2.12 ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH W GMINIE ULANÓW

Wszelkiego rodzaju uzależnienia prowadzą do marginalizacji społecznej jednostki ze społeczności lokalnej. Uzależnienia powodują szybkie wykluczenie ze społeczeństwa, co w konsekwencji może prowadzić do wyeliminowania danej jednostki. Są one trudne do rozwiązania, gdyż zarówno ich źródłem jak i ich skutkiem są inne problemy. Powrót do społeczeństwa oraz walka z uzależnieniami jest długotrwałym procesem. Uzależnienie od alkoholu i narkotyków stało się jednym z głównych problemów społecznych dzisiejszych czasów. Aby skutecznie prowadzić profilaktykę na terenie gminy i miasta należy dokładnie rozpoznać problemy i wdrożyć właściwe działania. Taką diagnozę i sposoby działań zawierają uchwalane corocznie programy Gminny Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych liczy 7 członków. Zadaniem komisji jest inicjowanie działań w zakresie motywowania do leczenia lub podjęcia terapii oraz zgodnie z procedurą określoną w ustawie o wychowaniu w trzeźwości zobowiązuje do podjęcia leczenia odwykowego. Zadaniem komisji jest też opiniowanie wniosków o

wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Tabela 21 .Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2016-2020

ilość	2016	2017	2018	2019	2020
Ogólna liczba wniosków o objęcie leczeniem odwykowym	7	6	7	0	2
Liczba osób z którymi komisja prowadziła rozmowy motywujące	7	6	7	0	1
Liczba osób która podjęła dobrowolne leczenie	5	3	5	0	0
Opinie wydane przez biegłych w zakresie uzależnienia od alkoholu	2	3	2	0	0
Liczba wniosków skierowanych do sądu o wydanie postanowienia o zobowiązanie do leczenia odwykowego	2	3	2	0	0

Źródło: dane z UGiM Ulanów

Tabela 22 Limit punktów sprzedaży napojów alkoholowych powyżej 4,5 % alkoholu

ilość	2016	2017	2018	2019	2020
Łączny limit punktów sprzedaży uchwalony przez Radę Gminy	26	26	35	35	35
Ilość punktów poza miejscem sprzedaży	16	16	10	10	10
Liczba wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych	57	32	53	37	43
Liczba cofniętych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych	4	4	3	3	11

Źródło: dane UGiM Ulanów

Z problemem alkoholowym , na co dzień spotykają się pracownicy socjalni pracujący w środowiskach opiekuńczych. Jeżeli chodzi o udzielanie pomocy przez Ośrodek

Pomocy Społecznej w Ulanowie z powodu alkoholizmu , to jej liczba zawarta jest w tabeli nr 11.

Tabela nr 23 Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej w Ulanowie z uwagi na problemy opiekuńczo –wychowawcze w latach 2016 -2020

Nazwa kategorii	Lata				
	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba rodzin , którym udzielono pomocy z uwagi na problemy opiekuńczo - wychowawcze	31	34	36	23	27
Liczba osób w tych rodzinach	122	123	135	82	98

Źródło : OPS Ulanów system Pomost

Z danych zawartych w tabeli wynika, że liczba rodzin , którym udzielono pomocy z uwagi na problemy opiekuńczo wychowawcze maleje.

W ramach działalności Ośrodka Pomocy Społecznej w Ulanowie rodziny otrzymywały również wsparcie w postaci asystenta rodziny. Liczbę rodzin objętych pomocą asystenta rodziny przedstawia tabela nr 24

Tabela nr 24 Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w latach 2016 -2021

	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba rodzin	7	5	5	8	7

Źródło: sprawozdania OPS Ulanów

Z danych zawartych w tabeli wynika, że liczba rodzin , którym udzielono pomocy z uwagi na problemy opiekuńczo – wychowawcze utrzymuje się na nie zmienionym poziomie.

Jeżeli chodzi o liczbę dzieci umieszczonych w placówkach (instytucjonalnej pieczy zastępczej) to wynosiła ona w 2016 roku – 7 dzieci (koszt pobytu – 37 157 , 24 zł.)

W 2017 roku – 6 dzieci (koszt pobytu – 28 372 , 30 zł.) , w 2018 roku – 5 dzieci (koszt

pobytu – 27 942,50 zł.) w 2019 roku 6 dzieci (koszt pobytu – 39 502,18 zł.) w 2020 roku – 6 dzieci (koszt pobytu – 27 522,07 zł.)

Podsumowując , problemy opiekuńczo – wychowawcze oraz zagrożenie umieszczeniem w pieczy zastępczej dotyczy kilku rodzin z Gminy i Miasta Ulanów. Należy tym samym podejmować działania przeciwdziałające umieszczeniu dzieci w rodzinach zastępczych , placówkach opiekuńczo – wychowawczych. W tym celu podejmowane są działania przez pracowników socjalnych i asystenta rodziny oraz instytucje współdziałające z Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Ulanowie.

ROZDZIAŁ III

3.1 ANALIZA SWOT

Do opracowania mocnych i słabych stron problematyki pomocy społecznej na terenie Gminy i Miasta Ulanów zastosowaliśmy analizę SWOT jako dobre narzędzie do określania celów strategicznych. Nazwa SWOT pochodzi od słów: Strengths (mocne strony), Weaknesses (słabe strony), Opportunities (szanse), Threats (zagrożenia).

Dane do analizy SWOT zostały zestawione przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Ulanowie. W poniższej analizie odniesiono się wyłącznie do kwestii pomocy społecznej.

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Wykwalifikowany personel Ośrodka, podnoszący stale swoje kwalifikacje • Możliwość udziału w szkoleniach , w tym online • Profesjonalne przygotowanie pracowników Ośrodka do pracy z osobami potrzebującymi wsparcia • Prowadzenie pracy socjalnej i działań socjalnych • Dobra współpraca z instytucjami 	<ul style="list-style-type: none"> • istnienie barier architektonicznych w budynku, w którym mieszczą się biura OPS • migracja ludzi młodych • wysokie bezrobocie • niski przyrost naturalny • wzrastająca liczba osób w podeszłym wieku wymagających opieki • łatwy dostęp do używek

<ul style="list-style-type: none"> • Wyposażenie szkół na terenie gminy w stołówki • Możliwość działania interdyscyplinarnego i współpracy międzyinstytucjonalnej • Chęć współdziałania większości instytucji przy rozwiązywaniu problemów społecznych • Dobra współpraca Ośrodka Pomocy Społecznej z Powiatowym Urzędem Pracy w Nisku • zabezpieczanie dzieciom i młodzieży dostępu do różnorodnych form spędzania czasu wolnego, 	<ul style="list-style-type: none"> • niska aktywność zawodowa i społeczna klientów pomocy społecznej • niski poziom płac na lokalnym rynku • brak dostępu do specjalistycznej opieki zdrowotnej • brak organizacji pozarządowych zajmujących się osobami uzależnionymi • brak placówek opiekuńczo-wychowawczych, • brak działań w kierunku rozwoju zastępczej opieki rodzinnej, • brak działań w zakresie propagowania idei wolontariatu,
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • dostęp do możliwości korzystania z programów z zakresu pomocy społecznej współfinansowanych ze środków EFS (unijnych, rządowych) • rozwój obszarów inwestycyjnych • rozwój agroturystyki • podniesienie stopnia poziomu wykształcenia mieszkańców • możliwość podnoszenia i rozszerzenia kwalifikacji zawodowych 	<ul style="list-style-type: none"> • zagrożenie funkcjonowania rodziny poprzez uzależnienia, bezrobocie, długotrwałe ubóstwo i przemoc w rodzinie • emigracja zarobkowa w związku z dużym bezrobociem • starzenie się społeczeństwa • obojętność społeczeństwa na zachowania patologiczne • istnienie zjawiska nielegalnego zatrudnienia

<ul style="list-style-type: none"> • powiązanie programów dla bezrobotnych długotrwale z programami rozwoju zasobów ludzkich • szansa na poprawę polityki społecznej wobec dzieci, młodzieży i rodziny dzięki członkostwu Polski w Unii Europejskiej, 	<ul style="list-style-type: none"> • brak stabilnych przepisów administracyjno – prawnych dotyczących pomocy społecznej • wzrost liczby osób niepełnosprawnych • niestabilne przepisy prawne • ograniczona dostępność do wysokiej jakości usług medycznych , lekarzy specjalistycznych , w tym dla osób niepełnosprawnych , kolejki do specjalistów
---	---

Organizacje pozarządowe

Na terenie gminy i miasta Ulanów funkcjonuje szereg organizacji pozarządowych oraz są 4 parafie kościoła rzymskokatolickiego. Pomiedzy sektorem publicznym, a pozarządowym istnieje dobry przepływ informacji dotyczący podopiecznych korzystających z pomocy. Samorząd gminy dysponuje uregulowaniami prawa miejscowego, dotyczącymi współpracy z organizacjami należącymi do sektora pozarządowego. Skutkuje to podejmowaniem współpracy z organizacjami należącymi do sektora pozarządowego w zakresie wsparcia rzeczowego i lokalowego oraz doradztwa i konsultacji.

Każda społeczność, w której istnieją silne więzi społeczne, winna organizować współpracę między samorządem a organizacjami pozarządowymi, aby współdziałać w kierunku uzupełnienia i usprawnienia instytucjonalnego form pomocy. Swoją działalność prowadzą następujące stowarzyszenia:

1. Bractwo Flisackie pod wezwaniem Św. Barbary w Ulanowie
2. Towarzystwo Żeglugi Rzecznej „Cypel” w Ulanowie
3. Polski Związek Emerytów , Rencistów i Inwalidów w Ulanowie

4. Stowarzyszenie „Dolina Tanwi” w Wólce Tanewskiej
5. Towarzystwo Przyjaciół Wsi Bieliniec
6. Stowarzyszenie Inicjatyw Lokalnych „Przystań” w Ulanowie
7. Stowarzyszenie Przyszłość Dąbrówki
8. Stowarzyszenie Trzy Kurzyny
9. Stowarzyszenie Łączymy Pokolenia w Hucie Deręgowskiej
10. Stowarzyszenie „Bieliny – wieś nad Sanem”
11. Stowarzyszenie Artystyczno – Kulturalne A PROPOS w Ulanowie
12. Stowarzyszenie Podkarpacka Strefa Edukacji „ Wstęp Wolny” w Ulanowie
13. Stowarzyszenie Kulturalno – Społeczne „ Tratwa” w Ulanowie
14. Stowarzyszenie Wędkarsko-Rekreacyjne „Lipnik” w Ulanowie
15. Bractwo Świętego Jakuba w Ulanowie
16. Koło Gospodyń Wiejskich w Bukowinie
17. Koło Gospodyń Wiejskich w Gliniance
18. Koło Gospodyń Wiejskich w Wólce Tanewskiej

ROZDZIAŁ IV

4.1 PROGNOZA ZMIAN OBJĘTYCH STRATEGIĄ

Prognoza zmian objętych strategią , to odpowiedź , na to jak w przyszłości będą kształtowały się obszary problemowe poruszane w strategii. Prognoza ma na celu umożliwienie planowania strategicznego oraz określenia potencjalnych zmian , jakie zajdą w zdiagnozowanych i opisanych w Strategii obszarach problemowych. Uwzględniając planowane zmiany , jakie zachodzą w pomocy społecznej i obszarach z nią związanych prognoza jest konieczna. W związku z powyższą diagnozą należy przyjąć , że pomoc społeczna będzie podlegać dużym zmianom zarówno w układzie instytucjonalnym , jak i zadaniowym w tym w związku z realizacją nowych programów społecznych.

W tabeli nr 25 zawarto prognozę zmian , jakie mogą zachodzić w priorytetowych obszarach problemowych objętych Strategią.

Tabela nr 25 Prognoza zmian w obszarach problemowych objętych Strategią wraz z prognozowanymi zmianami

Priorytetowe obszary problemowe zdiagnozowane w strategii	Prognozowane zmiany w obszarze	Prognozowane zmiany w obszarze z uwagi oddziaływania działań podejmowanych między innymi w ramach Strategii
ubóstwo	<ol style="list-style-type: none"> 1. Stabilizacja liczby osób i rodzin , w których występuje ubóstwo 2. Poprawa statusu materialnego mieszkańców Gminy 3. Stabilizacja liczby osób i rodzin uważających się za ubogie (ubóstwo relatywne) 4. Powstanie ubóstwa wśród rodzin i osób w wyniku niegospodarnego wydatkowania własnych środków finansowych 5. Powstawanie ubóstwa na własne życzenie tj. brak chęci , motywacji do poszukiwania pracy , podejmowanie prac dorywczych 6. Stabilizująca się liczba osób i rodzin z zadłużeniami w opłatach mieszkaniowych 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zmniejszanie się skali ubóstwa skrajnego poprzez system udzielanych świadczeń z pomocy społecznej , w tym świadczeń rodzinnych , opiekuńczych , świadczeń z programów społecznych 2. Zmniejszanie się skali ubóstwa poprzez organizowanie zatrudnienia wspieranego 3. Zmniejszanie się skali dzieci niedożywionych poprzez ich dożywianie , pomoc żywnościową w tym z Programu PEAD 4. Zmniejszanie się skali ubóstwa w zakresie wyposażenia dzieci do szkoły poprzez system stypendiów szkolnych i pomocy finansowej dla rodzin z dziećmi w tym wyprawki szkolnej 5. Zwiększanie się dostępu do mieszkań socjalnych z zadłużeniami w opłatach i pozbawionych schronienia 6. Poprawa dostępu do mieszkań komunalnych i socjalnych poprzez zwiększenie ich liczby.
Bezrobocie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Utrzymywanie się wysokich wskaźników bezrobocia 2. Dalszy brak stałej pracy dla osób w tym szczególności młodych 3. Niezbyt duża liczba powstających podmiotów gospodarczych i nowo 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zmniejszenie się wskaźników bezrobocia poprzez realizację robót publicznych , prac interwencyjnych , zatrudnienia wspieranego , programów wspieranych 2. Zwiększenie się dostępu do pracy osób młodych w wyniku organizacji staży.

	<p>oferowanych miejsc pracy</p> <p>4. Utrwalanie się bezrobocia długotrwałego wśród niektórych osób bezrobotnych</p> <p>5. Utrzymywanie się braku stabilności zatrudnienia</p> <p>6. Utrzymywanie się niskiego poziomu płac</p> <p>7. Duża liczba zatrudnionych w szarej strefie i na niepełnym wymiarze czasu pracy</p> <p>8. Utrzymywanie się niedostosowania kwalifikacji osób do potrzeb rynku pracy</p>	<p>3. Zmniejszanie się liczby osób długotrwale bezrobotnych poprzez podejmowanie działań aktywizacyjnych</p> <p>4. Poprawa dostępu do usług świadczonych przez PUP</p> <p>5. Poprawa sytuacji osób bezrobotnych korzystających ze świadczeń pomocy społecznej poprzez realizację prac społecznie użytecznych , realizację kontraktów socjalnych.</p> <p>6. Poprawa sytuacji osób bezrobotnych poprzez skuteczną pracę socjalną , poradnictwo , doradztwo zawodowe.</p>
Bezdomność	<p>1. Pogarszanie się sytuacji osób bezdomnych z uwagi na brak miejsc noclegowych na terenie Gminy</p>	<p>1. Ograniczenie zjawiska bezdomności poprzez rozwój współpracy ze schroniskami , noclegowniami.</p> <p>2. Zlecenie i finansowanie pobytu w schroniskach dla bezdomnych osób z terenu Gminy i Miasta Ulanów</p> <p>3. Zmniejszanie się negatywnych konsekwencji bycia osobą bezdomną poprzez wsparcie pomocą rzeczową , żywnościową , objęcie ubezpieczeniem zdrowotnym oraz organizowanie schronienia , kierowanie na leczenie odwykowe , pracę socjalną.</p> <p>4. Poprawa współpracy z osobami bezdomnymi z wykorzystaniem kontraktu socjalnego.</p>
Niepełnosprawność i długotrwała choroba	<p>1. Wzrost liczby osób niepełnosprawnych i przewlekle chorych</p> <p>2. Pogarszanie się stanu zdrowia mieszkańców</p> <p>3. Utrzymywanie się utrudnionego dostępu do</p>	<p>1. Poprawa sytuacji osób niepełnosprawnych poprzez organizowanie usług i wsparcie finansowe</p> <p>2. Zmniejszanie utrudnień architektonicznych dla osób niepełnosprawnych w instytucjach</p>

	<p>odpowiedniej diagnostyki i leczenia specjalistycznego</p> <p>4. Narastanie barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych</p> <p>5. Zwiększanie się liczby osób , korzystających z różnego rodzaju świadczeń dla osób długotrwale chorych i niepełnosprawnych</p>	<p>użyteczności publicznej , dostęp do e-usług , oraz dostępność plus.</p> <p>3. Ułatwienie dostępu dla osób niepełnosprawnych do dóbr kulturowych atrakcji oraz aktywnego spędzania czasu wolnego.</p> <p>4. Poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych i przewlekle chorych poprzez kierowanie ich do Zakładów Pielęgnacyjno – Opiekuńczych</p> <p>5. Poprawa pomocy dla rodzin opiekujących się całkowicie niesamodzielnym , niepełnosprawnym członkiem rodziny w tym poprzez opiekę wytchnieniową</p>
Starzenie się ludności	<p>1. Znaczny wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym i podeszłym</p> <p>2. Zwiększenie się zapotrzebowania na wszelkiego rodzaju usługi dla osób w podeszłym w tym usługi opiekuńcze , specjalistyczne</p> <p>3. Zwiększenie się liczby osób w podeszłym wieku , które należy skierować do Domu Pomocy Społecznej</p> <p>4. Zwiększenie się liczby osób w podeszłym wieku , które będą kierowane do Zakładów Pielęgnacyjno – Opiekuńczych</p> <p>5. Zmniejszanie się wsparcia ze strony rodziny i osób najbliższych w stosunku do</p>	<p>1. Poprawa sytuacji osób w podeszłym wieku poprzez rozważenie utworzenia Dziennego Domu Seniora</p> <p>2. Zwiększenie dostępu osób w podeszłym wieku do poradnictwa socjalnego</p> <p>3. Poprawa dostępu do usług opiekuńczych dla osób w podeszłym wieku i ich jakości</p> <p>4. Zwiększanie udziału osób w podeszłym w działalność kulturową , aktywnych formach wypoczynku , kole emerytów , rencistów i inwalidów</p> <p>5. Poprawa wsparcia i kontaktu rodzin osób w podeszłym wieku poprzez aktywną pracę socjalną.</p> <p>6. Zwiększenie wsparcia z pomocy społecznej dla osób młodych , młodych małżeństw celem motywowania do zwiększenia liczby potomstwa i wzrostu liczby osób w wieku</p>

	osób w podeszłym wieku (samotność osób w podeszłym wieku) 6. Zwiększanie się problemów zdrowotnych osób w podeszłym wieku, problemy zdrowotne wieku starszego	przedprodukcyjnym i produkcyjnym , w tym z programów społecznych
Przemoc w rodzinie	1.Stabilizowanie się zjawiska przemocy w rodzinie 2. Zwiększanie się negatywnych konsekwencji przemocy w rodzinie w tym: gróźb , wymuszeń 3.Stabilizowanie się liczby interwencji Policji z uwagi na występowanie przemocy w rodzinie 4. Zwiększanie się liczby skomplikowanych spraw związanych z przemocą w rodzinie 5.Zwiększenie się zapotrzebowania na pomoc specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie 6. Stabilizowanie się liczby sprawców przemocy w rodzinie	1.Poprawa sytuacji osób i rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie poprzez realizację programów i projektów osłonowych 2. Poprawa sytuacji osób i rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie poprzez rozwój skutecznej pracy socjalnej , poradnictwa prawnego , socjalnego , psychologicznego 3. Ułatwienie dostępu osób i rodzin doświadczających przemocy w rodzinie do wsparcia finansowanego , rzeczowego , schronienia 4. Zwiększenie skuteczności Gminnego Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie poprzez szkolenia , doradztwo 5. Poprawa jakości współpracy z instytucjami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie 6. Ułatwienie dostępu do schronienia dla ofiar przemocy w rodzinie poprzez kierowanie ich do Ośrodków Interwencji Kryzysowej 7. Zwiększenie skuteczności oddziaływania na sprawców przemocy w rodzinie poprzez podejmowanie działań prewencyjnych , interwencyjnych , kierowanie

		wniosków o ukaranie 8. Zmiany przepisów prawa ułatwiających odseparowanie sprawców przemocy od ofiar przemocy w rodzinie.
Alkoholizm i inne uzależnienia	1. Zwiększenie się liczby osób i rodzin, w których występują problemy z alkoholem 2. Wzrost liczby osób pijących ryzykownie 3. Zwiększenie się negatywnych konsekwencji nadużywania alkoholu w tym dla rodzin z dziećmi 4. Zwiększenie się liczby osób uzależnionych od alkoholu 5. Zwiększenie się liczby młodzieży zażywającej środki psychoaktywne i inne powodujące uzależnienia	1. Poprawa dostępu osób z problemem alkoholowym do leczenia odwykowego poprzez kierowanie do Poradni Uzależnień, przymusowe leczenie odwykowe 2. Poprawa sytuacji rodzin gdzie występują problemy z alkoholem, poprzez pracę socjalną, wsparcie dzieci w rodzinach z problemem alkoholowym, udzielanie poradnictwa, wsparcia rzeczowego, finansowego. 3. Zwiększenie liczby akcji profilaktycznych 4. Poprawa współpracy z podmiotami i instytucjami działającymi na rzecz osób uzależnionych od alkoholu 5. Zwiększenie się dostępności do informacji profilaktycznych, realizacja programów profilaktycznych w szkołach
Problemy opiekuńcze – wychowawcze i piecza zastępcza	1. Zwiększanie się liczby rodzin, w których występują problemy opiekuńcze – wychowawcze 2. Zwiększanie się liczby rodzin objętych nadzorem kuratora 3. Zwiększanie się liczby rodzin zagrożonych odebraniem dzieci 4. Zwiększanie się liczby rodzin, w których występują	1. Poprawa dostępu do Placówek Wsparcia Dziennego tj. Dzieci i poprawa jakości świadczonych usług w placówkach 2. Zwiększenie dostępności asystentów rodziny dla rodzin, w których występują problemy – opiekuńcze wychowawcze 3. Przeciwdziałanie i zmniejszanie się liczby dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej poprzez działania profilaktyczne i interwencyjne

	różne dysfunkcje utrudniające poprawne funkcjonowanie w środowisku	<p>4. Poprawa jakości życia rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi poprzez udzielanie im pomocy finansowej , rzeczowej , poradnictwa , pracy socjalnej , programy społeczne.</p> <p>5. Zwiększenie dostępności do poradnictwa socjalnego ,pedagogicznego , psychologicznego</p> <p>6. Poprawa dostępności do zajęć pozalekcyjnych realizowanych przez szkoły , dom kultury w tym poprzez ogłaszanie konkursów</p> <p>7. Zwiększenie profesjonalizmu kadry pomocy społecznej pracującej z rodzinami z problemami opiekuńczo – wychowawczymi poprzez system szkoleń.</p>
--	--	--

ROZDZIAŁ V CZĘŚĆ PROGRAMOWA

5.1 WIZJA

ULANÓW TO GMINA, W KTÓREJ POTRZEBY MIESZKAŃCÓW OKREŚLAJĄ GŁÓWNE KIERUNKI ROZWOJU , PRZYJAZNA PRZEDSIĘBIORCOM I ORGANIZACJOM POZARZĄDOWYM, DBAJĄCA O ROZWÓJ EDUKACJI, PIELEGNUJĄCA TRADYCJE KULTUROWE, SPEŁNIAJĄCA OCZEKIWANIA TURYSTÓW.

5.2 MISJA I PRIORYTETOWE OBSZARY STRATEGII

Misja strategii wyznacza ogólny kierunek działania, na której strategia będzie się opierała.

Misją Gminy i Miasta Ulanów jest zapewnienie wszystkim mieszkańcom bezpieczeństwa

socjalnego oraz przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu osób i rodzin, które z różnych przyczyn są niesamodzielne a także minimalizowanie rozmiarów i skutków wszelkich zjawisk negatywnych społecznie.

Priorytetowe obszary i cele strategiczne projektowanych zmian.

W Strategii należy określić podstawowe obszary w ramach , których będą realizowane działania. Konieczne jest również opisanie celów strategicznych projektowanych zmian oraz celów operacyjnych.

Priorytetowe obszary strategii

W ramach Strategii wyodrębniono kilka priorytetowych obszarów , w których przeprowadzono diagnozę problemów społecznych w Gminie i Mieście Ulanów. Do tych obszarów należy zaliczyć:

1. ubóstwo
2. Bezrobocie
3. Bezdomność
4. Niepełnosprawność i długotrwała choroba
5. Starzenie się ludności
6. Przemoc w rodzinie
7. Alkoholizm i inne uzależnienia
8. Problemy opiekuńczo – wychowawcze

Są to podstawowe obszary strategiczne , wokół których będą określane cele strategiczne dla Strategii na lata 2021- 2025.

5.3 CELE STRATEGICZNE PROJEKTOWANYCH ZMIAN

Wizja rozwiązywania problemów społecznych w Gminie i Mieście Ulanów została określona na podstawie przeprowadzonej analizy problemów społecznych. Cele strategii powinny być zrealizowane do 2025 r.

Tabela nr 26 Priorytetowe obszary oraz cele strategiczne projektowanych zmian

Priorytetowe obszary	Cele strategiczne projektowanych zmian
Ubóstwo i bezrobocie	I.Przeciwdziałanie i ograniczenie skutków ubóstwa i długotrwałego bezrobocia wśród mieszkańców Gminy i Miasta

	Ulanów w szczególności korzystających z pomocy społecznej
Bezdomność	II. Poprawa jakości funkcjonowania w środowisku lokalnym osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością oraz pomoc bezdomnym z wychodzenia z bezdomności.
Niepełnosprawność i długotrwała choroba	III. Poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych i przewlekle chorych na terenie Gminy i Miasta Ulanów
Starzenie się ludności	IV. Dążenie do poprawy jakości życia i funkcjonowania w środowisku lokalnym osób starszych i w podeszłym wieku na terenie Gminy i Miasta Ulanów
Przemoc w rodzinie	V. Dążenie do zmniejszenia skali występowania przemocy w rodzinie i ograniczenie negatywnych skutków przemocy w rodzinie na terenie Gminy i Miasta Ulanów
Alkoholizm i inne uzależnienia	VI. Zapobieganie nasilaniu się zjawiska alkoholizmu i innych uzależnień wśród mieszkańców Gminy i Miasta Ulanów
Problemy opiekuńczo - wychowawcze	VII. Zbudowanie spójnego systemu wsparcia dla rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi na terenie Gminy i Miasta Ulanów

Oprócz celów strategicznych należy określić cele operacyjne, które są doprecyzowaniem celów strategicznych. W tabeli nr 27 zawarte zostały cele operacyjne projektowanych zmian.

Tabela nr 27 Cele operacyjne projektowanych zmian

Cele strategiczne projektowanych zmian	Cele operacyjne projektowanych zmian
I. Przeciwdziałanie i ograniczanie skutków długotrwałego bezrobocia i ubóstwa wśród mieszkańców Gminy i Miasta Ulanów w szczególności klientów pomocy społecznej	1. Wspieranie rodzin i osób w szczególności długotrwale bezrobotnych 2. Wspieranie rodzin i osób zagrożonych ubóstwem 3. wzmacnianie aktywności i reintegracja społeczna i zawodowa w szczególności osób pozostających bez pracy w tym osób bezrobotnych i korzystających z pomocy społecznej.
II. Poprawa jakości	1. Wspieranie aktywności osób bezdomnych w

<p>funkcjonowania w środowisku lokalnym osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością oraz pomoc osobom bezdomnym w wychodzeniu z bezdomności</p>	<p>procesie wychodzenia z bezdomności i przeciwdziałanie negatywnym skutkom bezdomności</p> <p>2. Przeciwdziałanie powstawaniu bezdomności</p>
<p>III. Poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych i przewlekle chorych na terenie Gminy i Miasta Ulanów</p>	<p>1. Ograniczenie negatywnych skutków niepełnosprawności i długotrwałej choroby</p> <p>2. Aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych i długotrwanie chorych</p>
<p>IV. Dążenie do poprawy jakości życia i funkcjonowania w środowisku lokalnym osób starszych i w podeszłym wieku na terenie Gminy i Miasta Ulanów</p>	<p>1. Usprawnienie osób starszych w środowisku domowym i społecznym oraz zapewnienie im odpowiedniej opieki i pomocy</p> <p>2. Aktywizacja społeczna osób starszych i pobudzanie ich do aktywności w środowisku lokalnym</p>
<p>V. Dążenie do zmniejszania skali występowania przemocy w rodzinie i ograniczanie negatywnych skutków przemocy w rodzinie na terenie Gminy i Miasta Ulanów</p>	<p>1. Ograniczanie występowania zjawiska przemocy w rodzinie</p> <p>2. Poprawa funkcjonowania rodzin i osób zagrożonych i dotkniętych przemocą w rodzinie</p>
<p>VI. Zapobieganie nasilaniu się zjawiska alkoholizmu i innych uzależnień wśród mieszkańców Gminy i Miasta Ulanów</p>	<p>1. Wspieranie aktywności osób i rodzin w wychodzeniu z problemu alkoholizmu i innych uzależnień</p>
<p>VII. Zbudowanie spójnego systemu wsparcia dla rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi na terenie Gminy i Miasta Ulanów</p>	<p>1. Poprawa funkcjonowania i rozwój systemu wsparcia dla rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi</p> <p>2. Przeciwdziałanie umieszczeniu dzieci poza rodzinami biologicznymi</p>

5.4 KIERUNKI NIEZBĘDNYCH DZIAŁAŃ W ODNIESIENIU DO CELÓW STRATEGICZNYCH I OPERACYJNYCH

Kierunki niezbędnych działań w odniesieniu do celów strategicznych i operacyjnych, umożliwiają sprecyzowanie zakresu czynności, które należy wykonać w dążeniu do realizacji zaplanowanych celów. W tabeli nr 28 przedstawione są kierunki niezbędnych działań.

Tabela nr 28 Kierunki niezbędnych działań

Nr celu strategicznego	Cele operacyjne projektowanych zmian	Kierunki niezbędnych działań
I	1.Wspieranie rodzin i osób w szczególności długotrwale bezrobotnych	1.Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom i osobom bezrobotnym w szczególności długotrwale przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Ulanowie 2. Udzielanie poradnictwa socjalnego (praca socjalna) rodzinom i osobom bezrobotnym w szczególności długotrwale przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Ulanowie
	2.Wspieranie rodzin i osób ubogich zagrożonych ubóstwem	1. Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom i osobom ubogim i zagrożonym ubóstwem przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Ulanowie 2. Udzielanie poradnictwa socjalnego (praca socjalna) rodzinom i osobom zagrożonym ubóstwem
	3.Wzmacnianie aktywności i reintegracja społeczna i	1.Podejmowanie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Nisku w zakresie upowszechniania ofert pracy, organizacji prac

	zawodowa w szczególności osób pozostających bez pracy w tym osób bezrobotnych i korzystających z pomocy społecznej	społecznie użytecznych , staży , prac interwencyjnych oraz innych form aktywizacji zawodowej 2. Zawieranie kontraktów socjalnych na rzecz osób poszukujących pracy i bezrobotnych korzystających z pomocy społecznej 3. Poszukiwanie zewnętrznych źródeł finansowania w tym z Unii Europejskiej dla wszelkich działań aktywizacyjnych na rzecz osób korzystających z pomocy społecznej
II	1.Wspieranie aktywności osób bezdomnych w procesie wychodzenia z bezdomności i przeciwdziałanie negatywnym skutkom bezdomności	1. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami bezdomnymi w tym w oparciu o kontrakt socjalny 2.Udzielanie pomocy rzeczowej, finansowej dla osób bezdomnych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Ulanowie 3. Podejmowanie współpracy ze schroniskami , noclegowniami oraz kierowanie do nich osób bezdomnych w szczególności w okresie zimowym przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Ulanowie
	2.Przeciwdziałanie powstawaniu bezdomności	1.Dalsze zwiększanie zasobu gminnego mieszkań socjalnych i pomieszczeń tymczasowych 2. Udzielanie pomocy finansowej i socjalnej (praca socjalna) dla osób zagrożonych bezdomnością.
III	1.Ograniczenie negatywnych skutków niepełnosprawności długotrwałej choroby	1.Udzielanie pomocy finansowej , rzeczowej i usługowej osobom i rodzinom osób niepełnosprawnych i długotrwanie chorym przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Ulanowie 2.Dostosowywanie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi do ich potrzeb 3. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami

		<p>niepełnosprawnymi i ich rodzinami, w tym kierowanie w razie potrzeby do Domów Pomocy Społecznej</p> <p>4. Możliwość organizowania opieki wytchnieniowej dla osób i członków rodzin wspierających osoby niepełnosprawne</p>
	<p>2. Aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych i długotrwale chorych</p>	<p>1. przeprowadzanie wywiadów środowiskowych u osób chorych psychicznie, z zaburzeniami psychicznymi niepełnosprawnością intelektualną - uczestników Środowiskowego Domu w Nisku i Rudniku nad Sanem</p> <p>2. rozwijanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób długotrwale chorych i niepełnosprawnych</p> <p>3. udostępnianie informacji o możliwych formach wsparcia dla osób niepełnosprawnych i długotrwale chorych za pośrednictwem internetu i współdziałanie z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Nisku</p>
IV	<p>1. Usprawnienie osób starszych w środowisku domowym i społecznym oraz zapewnienie im odpowiedniej opieki i pomocy</p>	<p>1. Udzielanie pomocy osobom starszym w postaci usług opiekuńczych w środowisku zamieszkania przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Ulanowie</p> <p>2. Udzielanie informacji osobom starszym i ich rodzinom o możliwych formach wsparcia, placówkach pomocowych</p> <p>3. kierowanie do Domów Pomocy Społecznej osób, które nie są w stanie funkcjonować w środowisku domowym.</p>
	<p>2. Aktywizacja społeczna osób starszych i pobudzanie ich aktywności w</p>	<p>1. Pomoc w realizowaniu imprez, wycieczek dla osób starszych przy udziale Koła Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Ulanowie</p> <p>2. Stworzenie Dziennego Domu Seniora</p>

	środowisku lokalnym	spełniającego oczekiwania środowiska lokalnego i potrzeb osób starszych
v	1.Ograniczenie występowania zjawiska przemocy w rodzinie	<ol style="list-style-type: none"> 1. podejmowanie działań interwencyjnych , osłonowych na rzecz ofiar przemocy w rodzinie i osób zagrożonych przemocą w rodzinie 2. prowadzenie pracy socjalnej z rodzinami doświadczającymi przemocy w rodzinie i zagrożonych przemocą w rodzinie 3. realizowanie procedury Niebieskiej Karty w Zespole Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz w grupach roboczych w tym w stosunku do osób podejrzanych i stosujących przemoc w rodzinie. 4. propagowanie informacji na temat zjawiska przemocy w rodzinie wśród mieszkańców Gminy i Miasta Ulanów
	2.Poprawa funkcjonowania rodzin i osób zagrożonych i dotkniętych przemocą w rodzinie	<ol style="list-style-type: none"> 1.udzielanie pomocy finansowej ,rzeczowej , psychologicznej ,schronienia osobom i rodzinom doświadczającym przemocy w rodzinie i zagrożonych przemocą w rodzinie 2. podejmowanie działań edukacyjnych i szkoleniowych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie na rzecz społeczności lokalnej oraz osób zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie
VI	1.wspieranie aktywności osób i rodzin w wychodzeniu z problemu alkoholizmu i innych uzależnień	<ol style="list-style-type: none"> 1. udzielanie rodzinom i osobom z problemem uzależnień w szczególności alkoholizmem poradnictwa , pomocy finansowej i rzeczowej , pomocy wychodzenia z uzależnienia w tym realizacja pracy socjalnej na ich rzecz 2. kierowanie na leczenie odwykowe osób z

		<p>problemem alkoholowym do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ulanowie</p>
VII	<p>1.poprawa funkcjonowania i rozwój systemu wsparcia dla rodzin z problemami opiekuńczo - wychowawczymi</p>	<p>1. wspieranie rodziców w prawidłowym wypełnianiu ról rodzicielskich oraz udzielania im pomocy</p> <p>2.zwiększenie kompetencji pracowników i osób pracujących z rodzinami z problemami opiekuńczo -wychowawczymi</p> <p>3 współdziałanie z instytucjami działającymi w obszarze dzieci i młodzieży z tym z przedszkolami , szkołami , domem dziecka ,sądem , poradnią psychologiczną – pedagogiczną i innymi</p>
	<p>2.Przeciwdziałanie umieszczeniu dzieci poza rodzinami biologicznymi</p>	<p>1. udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji w tym zapewnienie poradnictwa (socjalnego)</p> <p>2.Praca socjalna z osobami i rodzinami , w których występują problemy opiekuńczo –wychowawcze oraz dalsze zatrudnienie asystenta rodziny</p> <p>3. edukowanie rodzin i osób z problemami opiekuńczo – wychowawczymi w zakresie prawidłowego funkcjonowania rodziny w szczególności zagrożonych odebraniem dzieci i objętych nadzorem kuratora przez pracowników socjalnych, asystenta rodziny</p> <p>4. kontynuowanie współpracy i wymiany informacji pomiędzy podmiotami pracującymi na rzecz rodzin i dzieci</p> <p>5 zapewnienie w sytuacjach tego wymagających pomocy rodziny wspierającej</p>

5.5 SPOSÓB REALIZACJI STRATEGII ORAZ JEJ RAMY FINANSOWE

Przy wdrażaniu i realizacji strategii istotne są dwa elementy: sposób realizacji Strategii, za który odpowiadają w głównej mierze podmioty i partnerzy. Drugi to, ramy finansowe umożliwiające realizowanie założonych celów.

Sposób realizacji Strategii

W realizację i wprowadzenie poszczególnych celów operacyjnych, kierunków niezbędnych działań będzie odpowiadał Ośrodek Pomocy Społecznej w Ulanowie. W realizację celów operacyjnych i niezbędnych kierunków działań będą zaangażowani również: Urząd Gminy i Miasta Ulanów, Szkoły, Świetlice, Gminne Centrum Kultury, Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów alkoholowych w Ulanowie, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Ulanowie.

W realizację Strategii będą zaangażowani partnerzy:

1. Posterunek Policji w Ulanowie
2. Prokuratura Rejonowa w Nisku
3. Sąd Rejonowy w Nisku
4. Poradnia Leczenia Uzależnień w Nisku
5. Placówki służby zdrowia z terenu Gminy i Miasta Ulanów
6. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nisku
7. Powiatowy Urząd Pracy w Nisku
8. Poradnia Psychologiczna _Pedagogiczna w Nisku
9. Starostwo Powiatowe w Nisku
10. Lokalny Punkt Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przepęstwem w Nisku
11. Ośrodek Interwencji Kryzysowej / Dom Samotnej Matki w Rudniku nad Sanem

Niniejsza Strategia będzie wdrażana również za pomocą lokalnych programów. Do programów tych między innymi należy zaliczyć: Program Wspierania Rodziny w Gminie i Mieście Ulanów na lata, Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz

Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata , Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ulanowie , Gminny Program Narkomanii. Cele operacyjne oraz niezbędne kierunki działań będą realizowane na różnych poziomach, samodzielnie przez daną jednostkę lub we współpracy z innymi jednostkami lub partnerami zewnętrznymi. Połączenie działań na różnych poziomach i przez różne podmioty umożliwi sprawną realizację celów operacyjnych i niezbędnych kierunków działań.

Tabela nr 29 Podmioty odpowiedzialne za realizację niezbędnych kierunków działań

Nr celu strategicznego	Kierunki niezbędnych działań	Podmioty wskazane do realizacji niezbędnych działań
I	1.Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom i osobom bezrobotnym w szczególności długotrwale przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Ulanowie 2.Udzielanie poradnictwa socjalnego (praca socjalna) rodzinom i osobom bezrobotnym w szczególności długotrwale przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Ulanowie	Główni realizatorzy: Urząd Gminy i Miasta Ulanów Ośrodek Pomocy Społecznej w Ulanowie
	1.udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom i osobom zagrożonym ubóstwem przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Ulanowie 2. Udzielanie poradnictwa socjalnego (praca socjalna) rodzinom i osobom zagrożonym ubóstwem	Partnerzy: Powiatowy Urząd Pracy w Nisku Lokalni Przedsiębiorcy
	1.Podejmowanie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Nisku w zakresie upowszechniania ofert pracy , organizacji prac społecznie użytecznych , staży , prac interwencyjnych oraz innych form aktywizacji zawodowej 2. zawieranie kontraktów socjalnych na rzecz osób poszukujących pracy i bezrobotnych korzystających z	Lokalne Urzędy i Instytucje Organizacje Pozarządowe

	pomocy społecznej	
II	<p>1.Prowadzenie pracy socjalnej z osobami bezdomnymi w tym w oparciu o kontrakt socjalny</p> <p>2. udzielanie pomocy rzeczowej , finansowej dla osób bezdomnych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Ulanowie</p> <p>3. Podejmowanie współpracy ze schroniskami, noclegowniami oraz kierowania do nich osób bezdomnych w szczególności w okresie zimowym przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Ulanowie</p>	<p>Główni realizatorzy: Ośrodek Pomocy Społecznej w Ulanowie Urząd Gminy i Miasta Ulanów</p> <p>Partnerzy: Schroniska, noclegownie, organizacje pozarządowe</p>
	<p>1.Dalsze zwiększanie zasobu gminnego mieszkań socjalnych i pomieszczeń tymczasowych</p> <p>2.udzielanie pomocy finansowej i socjalnej (pracy socjalnej) dla osób zagrożonych bezdomnością</p>	

III	<p>1. Udzielanie pomocy finansowej, rzeczowej i usługowej osobom i rodzinom osób niepełnosprawnych i długotrwale chorym przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Ulanowie</p> <p>2. Dostosowanie usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi do ich potrzeb</p> <p>3. prowadzenie pracy socjalnej z osobami niepełnosprawnymi i długotrwale chorymi i ich rodzinami w tym kierowanie w razie potrzeby do Domów Pomocy Społecznej</p> <p>4. możliwość organizowania opieki wytchnieniowej dla osób i członków rodzin wspierających osoby głównie niepełnosprawne</p>	<p>Główni realizatorzy:</p> <p>Ośrodek Pomocy Społecznej w Ulanowie</p> <p>Urząd Gminy i Miasta Ulanów</p> <p>Partnerzy:</p> <p>Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nisku</p> <p>Placówki Służby zdrowia</p> <p>Organizacje Pozarządowe</p> <p>Domy Pomocy Społecznej</p>
	<p>1. Przeprowadzanie wywiadów środowiskowych u osób uczęszczających do Środowiskowego Domu w Nisku i W Rudniku nad Sanem</p> <p>2. Rozwijanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób długotrwale chorych i niepełnosprawnych</p> <p>3. udostępnianie informacji o możliwych formach wsparcia dla osób niepełnosprawnych i długotrwale chorych za pośrednictwem Internetu i innych mediów i współdziałanie w tym zakresie z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Nisku</p>	

IV	<p>1. Udzielanie pomocy osobom starszym w postaci usług opiekuńczych w środowisku przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Ulanowie</p> <p>2. Udzielanie informacji osobom starszym i ich rodzinom o możliwych formach wsparcia , placówkach pomocowych w tym za pomocą Internetu</p> <p>3. Kierowanie do Domów Pomocy Społecznej osób , które nie są w stanie funkcjonować w środowisku domowym dotyczy to skrajnych sytuacji</p>	<p>Główni realizatorzy:</p> <p>Ośrodek Pomocy Społecznej w Ulanowie</p> <p>Urząd Gminy i Miasta w Ulanowie</p> <p>Gminne Centrum Kultury w Ulanowie</p>
	<p>1. Realizowanie akcji i imprez edukacyjno – kulturalnych dla osób starszych przy udziale Gminnego Centrum Kultury w Ulanowie , Koła Emerytów , Rencistów i Inwalidów w Ulanowie lub innych podmiotów i instytucji</p> <p>2. Zachęcanie osób starszych do wspólnych spacerów, kontaktów z otoczeniem społecznym poprzez opiekunów środowiskowych</p> <p>3. Stworzenie Dziennego Domu Seniora spełniającego oczekiwania środowiska lokalnego i potrzeb osób starszych.</p>	<p>Partnerzy:</p> <p>Organizacje pozarządowe</p> <p>Placówki Służby Zdrowia</p> <p>Domy Pomocy Społecznej</p>
V	<p>1. Podejmowanie działań interwencyjnych , osłonowych na rzecz ofiar przemocy w rodzinie i osób zagrożonych przemocą w rodzinie</p> <p>2. Prowadzenie ciągłej pracy socjalnej z rodzinami doświadczającymi przemocy w rodzinie i zagrożonych przemocą w rodzinie</p> <p>3. Realizowanie procedury Niebieskiej Karty w Zespole Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz w grupach roboczych w tym w stosunku do osób podejrzanych i stosujących przemoc w rodzinie</p> <p>4. Propagowanie informacji na temat zjawiska przemocy w rodzinie wśród mieszkańców Gminy i Miasta Ulanów</p>	<p>Główni realizatorzy:</p> <p>Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie</p> <p>Ośrodek Pomocy Społecznej w Ulanowie</p> <p>Urząd Gminy i</p>

	<p>1.udzielanie pomocy finansowej , rzeczowej , psychologicznej , prawnej ,schronienia osobom i rodzinom doświadczającym przemocy w rodzinie i zagrożonych przemocą w rodzinie</p> <p>2.Podejmowanie działań na rzecz pozyskiwania zewnętrznych środków finansowych na inicjatywy(projekty) z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie</p> <p>3. podejmowanie działań edukacyjnych i szkoleniowych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie na rzecz społeczności lokalnej oraz osób zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie</p> <p>4.Podejmowanie współpracy z podmiotami zewnętrznymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w tym realizacji zajęć edukacyjnych , samopomocowych , szkoleniowych dla osób zagrożonych i doświadczających przemocy</p>	<p>Miasta W Ulanowie Szkoły</p> <p>Partnerzy: Posterunek Policji w Ulanowie Sąd Rejonowy w Nisku Prokuratura Rejonowa w Nisku Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nisku Poradnia Uzależnień w Nisku Placówki Służby Zdrowia Ośrodki Interwencji Kryzysowej , Domy Samotnej Matki w tym w Rudniku nad Sanem, Organizacje pozarządowe</p>
VI	<p>1.Udzielanie rodzinom i osobom z problemem uzależnień , w szczególności alkoholizmem , poradnictwa , pomocy finansowej i rzeczowej , pomocy w wychodzeniu z</p>	<p>Główni realizatorzy: Gminna Komisja</p>

	<p>uzależnienia w tym realizacja pracy socjalnej na ich rzecz.</p> <p>2.Kierowanie na leczenie odwykowe osób z problemem alkoholowym do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ulanowie</p> <p>3. Zlecenie działań profilaktycznych , kampanii i akcji organizacjom pozarządowym z zakresu uzależnień</p>	<p>ds.</p> <p>Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ulanowie</p> <p>Ośrodek Pomocy Społecznej w Ulanowie</p> <p>Urząd Gminy i Miasta w Ulanowie</p> <p>Partnerzy:</p> <p>Posterunek Policji w Ulanowie</p> <p>Sąd Rejonowy w Nisku</p> <p>Prokuratura Rejonowa w Nisku</p> <p>Poradnia uzależnień w Nisku</p> <p>Placówki Służby Zdrowia</p> <p>Organizacje pozarządowe</p>
VII	<p>1.Wspieranie rodziców w prawidłowym wypełnianiu ról rodzicielskich oraz udzielanie im pomocy specjalistycznej (psychologicznej , terapeutycznej , prawnej).</p> <p>2. Zwiększanie kompetencji pracowników i osób pracujących z rodzinami z problemami opiekuńczo – wychowawczymi</p>	<p>Główni realizatorzy:</p> <p>Ośrodek Pomocy Społecznej w Ulanowie</p> <p>Urząd Gminy i</p>

	<p>3. Współdziałanie z instytucjami działającymi w obszarze dzieci i młodzieży w tym : z przedszkolami, szkołami , domem dziecka, sądem, poradnią psychologiczno – pedagogiczną i innymi.</p> <p>4. dalszy rozwój asystentury</p>	<p>Miasta w Ulanowie</p> <p>Szkoły i Placówki Oświatowe</p> <p>Partnerzy:</p> <p>Posterunek Policji w Ulanowie</p>
	<p>1.Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji w tym zapewnienie poradnictwa (socjalnego , pedagogicznego , prawnego)</p> <p>2. Praca socjalna z osobami i rodzinami , w których występują problemy opiekuńczo –wychowawcze .</p> <p>3. Edukowanie rodzin i osób z problemami opiekuńczo – wychowawczymi w zakresie prawidłowego funkcjonowania rodziny w szczególności zagrożonych odebraniem dzieci i objętych nadzorem kuratora rodziny</p> <p>4. kontynuowanie współpracy i wymiany informacji pomiędzy podmiotami pracującymi na rzecz dzieci i rodzin.</p> <p>5 Zapewnienie w sytuacjach tego wymagających pomocy rodziny wspierającej</p>	<p>Sąd Rejonowy w Nisku</p> <p>Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nisku</p> <p>Placówki Służby Zdrowia</p> <p>Ośrodki Interwencji Kryzysowej</p> <p>Dom Dziecka w Rudniku nad Sanem</p> <p>Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Nisku</p> <p>Domy Samotnej Matki w tym w Rudniku nad Sanem</p> <p>Placówki Opiekuńczo - Wychowawcze</p>

Podmioty i instytucje wskazane do realizacji w tabeli są , podstawowymi , które będą brały udział w realizacji celów operacyjnych i kierunków niezbędnych działań. W trakcie realizacji możliwe jest włączenie innych podmiotów , partnerów i instytucji.

Tabela nr 30 Proces wdrażania strategii rozwiązywania problemów społecznych w Gminie i Mieście Ulanów

Etapy	Opis etapu
I	Przedstawienie projektu Strategii Radzie Miejskiej w Ulanowie
II	Rada Miejska w Ulanowie przyjmuje Strategię w formie uchwały
III	Niniejszy dokument , po uchwaleniu przez Rade Miejska w Ulanowie powinien zostać opublikowany na stronie internetowej Ośrodka Pomocy Społecznej w Ulanowie
IV	Burmistrz Gminy i Miasta Ulanów wskazuje Ośrodek Pomocy Społecznej w Ulanowie , jako podmiot odpowiedzialny za koordynację i realizację postanowień Strategii
V	Realizacja postanowień Strategii
VI	Ośrodek Pomocy Społecznej w Ulanowie dokonuje bieżącej oceny realizacji strategii , określonych w niej kierunków działań , osiągniętych wskaźników – raz do roku.
VII	Ocena realizacji Strategii będzie dokonywana na zasadach określonych w rozdziale poświęconym monitoringowi i ewaluacji Strategii
VIII	W przypadku dokonania zmian w dokumencie będzie przeprowadzana aktualizacja Strategii
IX	Po zakończeniu okresu obowiązywania Strategii zostanie dokonana zbiorcza ocena realizacji celów Strategii

5.6 RAMY FINANSOWE STRATEGII

Ramy finansowe są istotne z punktu widzenia źródeł finansowania zaplanowanych celów operacyjnych oraz kierunków działań .Niektóre działania realizowane będą w oparciu o istniejące już zaplecze instytucjonalne i finansowe np. w zakresie świadczeń

finansowych ,rzeczowych z pomocy społecznej . Część zadań realizowanych jest w ramach ustawowych i statutowych działań instytucji i nie wymaga dodatkowych nakładów finansowych np. zadania Policji, Sadu.

Tabela nr 31 Ramy finansowe Strategii na lata 2021 -2025

Nr celu strategicznego	Kierunki niezbędnych działań	Ramy finansowe realizacji Strategii na lata 2021-2025 w złotych										Podstawowe źródło finansowania
		2021		2022		2023		2024		2025		
		od	do	od	do	od	do	od	do	od	do	
I	1.Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom i osobom bezrobotnym w szczególności długotrwale przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Ulanowie	6000	8000									Budżet Ośrodka Pomocy Społecznej
	2.Udzielanie poradnictwa socjalnego (praca socjalna) rodzinom i osobom bezrobotnym w szczególności długotrwale.											
	3.udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom i osobom zagrożonym ubóstwem przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Ulanowie											
	4. Udzielanie poradnictwa socjalnego (praca socjalna) rodzinom i osobom zagrożonym ubóstwem											
	1.Podejmowanie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Nisku w zakresie upowszechniania ofert pracy , organizacji prac społecznie użytecznych , staży , prac interwencyjnych oraz innych form aktywizacji zawodowej											Budżet Gminy i Miasta Ulanów Budżet Ośrodka Pomocy Społecznej Budżet Powiatowego Urzędu Pracy
	2.Zawieranie kontraktów											

	<p>socjalnych na rzecz osób poszukujących pracy i bezrobotnych korzystających z pomocy społecznej</p>											
II	<p>1.Prowadzenie pracy socjalnej z osobami bezdomnymi w tym w oparciu o kontrakt socjalny. 2. Udzielanie pomocy rzeczowej , finansowej dla bezdomnych przez Ośrodek Pomocy Społecznej 3. Podejmowanie współpracy ze schroniskami , noclegowniami oraz kierowanie do nich osób bezdomnych w szczególności w okresie zimowym przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Ulanowie</p>	2000	3000									Budżet Ośrodka Pomocy Społecznej
	<p>1.Dalsze zwiększanie zasobu gminnego pomieszczeń tymczasowych.2.udzielanie pomocy finansowej i socjalnej (pracy socjalnej) dla osób zagrożonych bezdomnością.</p>											Budżet Gminy i Miasta Ulanów
III	<p>1. Udzielanie pomocy finansowej , rzeczowej i usługowej osobom i rodzinom osób niepełnosprawnych i długotrwale chorym przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Ulanowie 2. Dostosowanie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi do ich potrzeb 3. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami niepełnosprawnymi i długotrwale chorymi i ich rodzinami w tym kierowanie ich w razie potrzeby do Domu</p>	270 000	280 000									Budżet Ośrodka Pomocy Społecznej , budżet Gminy i Miasta w Ulanowie

<p>Pomocy Społecznej</p> <p>4.Możliwość organizowania opieki wychnieniowej dla osób i członków rodzin wspierających osoby głównie niepełnosprawne</p>										
<p>1Przeprowadzanie wywiadów środowiskowych u osób chorych psychicznie , z zaburzeniami psychicznymi , niepełnosprawnością intelektualna , spektrum autyzmu , niepełnosprawnościami sprzężonymi uczęszczającymi do Środowiskowych Domów Samopomocy w Rudniku nad Sanem i w Nisku</p> <p>2.Rozwijaniw współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób długotrwanie chorych i niepełnosprawnych</p> <p>3 udostępnianie informacji o możliwych formach wsparcia dla osób niepełnosprawnych i długotrwanie chorych za pośrednictwem Internetu i innych mediów , współdziałanie z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Nisku</p>										<p>Budżet Ośrodka Pomocy Społecznej w Ulanowie</p>

IV	<p>1.udzielanie pomocy osobom starszym w postaci usług opiekuńczych w środowisku zamieszkania przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Ulanowie</p> <p>2.udzielanie informacji osobom starszym i ich rodzinom o możliwych formach wsparcia , placówkach pomocowych w tym za pomocą Internetu</p> <p>3.kierowanie do Domów Pomocy Społecznej osób , które nie są w stanie funkcjonować w środowisku domowym dotyczy to skrajnych sytuacji</p>	7000	9000								Budżet Gminy i Miasta w Ulanowie .budżet Ośrodka Pomocy Społecznej w Ulanowie Środki zewnętrzne na realizację programów
	<p>1. Realizowanie akcji i imprez edukacyjno- kulturalnych dla osób starszych przy udziale Gminnego Centrum Kultury w Ulanowie lub innych podmiotów i instytucji</p> <p>2.zachęcanie osób starszych do wspólnych spacerów, kontaktów z otoczeniem społecznym</p> <p>3.stworzenie Dziennego Domu Seniora spełniającego oczekiwania środowiska lokalnego i potrzeb osób starszych</p>										
V	<p>1. podejmowanie działań interwencyjnych, osłonowych na rzecz ofiar przemocy w rodzinie i osób zagrożonych przemocą w rodzinie</p> <p>2..prowadzenie pracy socjalnej z osobami i rodzinami doświadczającymi przemocy w rodzinie i zagrożonych przemocą w rodzinie</p>	2000	3000								Budżet Ośrodka Pomocy Społecznej w Ulanowie Budżet Gminy i Miasta Ulanów

<p>3. realizowanie procedury Niebieskiej Karty w Zespole Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Ulanowie oraz w grupach roboczych w tym w stosunku do osób podejrzanych i stosujących przemoc w rodzinie.</p> <p>4. propagowanie informacji na temat zjawiska przemocy wśród mieszkańców Gminy i Miasta Ulanów</p>										
<p>1. udzielanie pomocy finansowej , rzeczowej , psychologicznej , schronienia osobom i rodzinom doświadczających przemocy w rodzinie i zagrożonych przemocą w rodzinie</p> <p>2. podejmowanie działań na rzecz pozyskiwania zewnętrznych środków finansowych na projekty z zakresu przeciwdziałania przemocy</p> <p>3. podejmowanie działań edukacyjnych i szkoleniowych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie na rzecz społeczności lokalnej oraz osób zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie</p> <p>4. podejmowanie współpracy z podmiotami zewnętrznymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w tym realizacji zajęć edukacyjnych , szkoleniowych dla osób zagrożonych i doświadczających przemocy w rodzinie</p>										

<p>szczegółności zagrożonych odebraniem dzieci i objętych nadzorem kuratora przez pracowników socjalnych i asystenta rodziny.</p> <p>7.kontynuowanie współpracy i wymiany informacji pomiędzy podmiotami pracującymi na rzecz dzieci i rodzin</p> <p>8.Zapewnienie w sytuacjach tego wymagających pomocy rodziny wspierającej</p>												
---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

5.7 WSKAŹNIKI REALIZACJI DZIAŁAŃ

Wskaźniki realizacji , to mierzalne i określone ilościowe mierniki osiągnięcia danych działań , celów , rezultatów. Wskaźniki będą określane w odniesieniu do celów operacyjnych oraz kierunków działań. W tabeli 32 zawarte zostały opisowe wartości wskaźników oraz liczbowa ich prezentacja na kolejny rok po uchwaleniu strategii.

Tabela nr 32 Wskaźniki realizacji działań

Nr celu strategicznego	Kierunki niezbędnych działań	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Wartość docelowa wskaźników					
				2021	2022	2023	2024	2025	suma
I	1.udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom i osobom bezrobotnym w szczególności długotrwale przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Ulanowie	- liczba osób bezrobotnych , którym udzielono pomocy finansowej	Liczba osób						
	2. Udzielanie poradnictwa socjalnego (praca socjalna) rodzinom i osobom bezrobotnym w szczególności długotrwale bezrobotnym przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Ulanowie	- liczba rodzin , które otrzymały decyzją pomoc finansową z uwagi na bezrobocie	Liczba osób						
		-liczba osób bezrobotnych , które otrzymały pomoc rzeczową	Liczba osób						

		- liczba osób bezrobotnych długotrwanie , które otrzymały decyzją pomoc finansową i rzeczową	Liczba osób						
		-liczba osób bezrobotnych , które otrzymały pracę socjalną	Liczba osób						
	1.udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom i osobom zagrożonym ubóstwem przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Ulanowie 2. udzielanie poradnictwa socjalnego (praca socjalna)	- liczba osób, którym decyzją udzielono pomocy finansowej z uwagi na ubóstwo							
		- liczba rodzin którym decyzją udzielono pomocy finansowej z uwagi na ubóstwo							
		- liczba osób , którym udzielono poradnictwa socjalnego							
	1.podejmowanie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Nisku w zakresie upowszechniania ofert pracy , organizacji prac społecznie użytecznych , staży , prac interwencyjnych 2. zawieranie kontraktów socjalnych na rzecz osób poszukujących pracy i bezrobotnych	-liczba porozumień zawartych z Powiatowym Urzędem Pracy w Nisku	Liczba porozumień						
		Liczba zawartych kontraktów z osobami poszukującymi pracy	Liczba osób						
		- liczba zawartych kontraktów z osobami bezrobotnymi	Liczba osób						
II	1.prowadzenie pracy socjalnej z osobami bezdomnymi w tym w oparciu o kontrakt socjalny 2.udzielanie pomocy rzeczowej , finansowej dla osób bezdomnych przez Ośrodek Pomocy Społecznej 3 podejmowanie współpracy ze schroniskami , noclegowniami oraz kierowanie do nich osób bezdomnych w szczególności w okresie zimowym przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Ulanowie	-liczba osób bezdomnych objętych pracą socjalną	Liczba osób						
		-liczba kontraktów socjalnych zawartych z osobami bezdomnymi	Liczba osób						
		- liczba osób bezdomnych , którym udzielono pomocy finansowej i	Liczba osób						

		rzeczowej -liczba porozumień zawartych ze schroniskami , noclegowniami							
	1.dalsze zwiększanie zasobu gminnego lokali tymczasowych 2.udzielanie pomocy finansowej i socjalnej dla osób zagrożonych bezdomnością.		Liczba lokali						
III	1.udzielanie pomocy finansowej , rzeczowej i usługowej osobom i rodzinom osób niepełnosprawnych i długotrwanie chorym przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Ulanowie 2. dostosowywanie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi di ich potrzeb 3.prowadzenie pracy socjalnej z osobami niepełnosprawnymi i długotrwanie chorymi i ich rodzinami w tym kierowanie ich w razie potrzeby do Domów Pomocy Społecznej 4 możliwość organizowania opieki wytchnieniowej dla osób i członków rodzin wspierających osoby niepełnosprawne	-liczba osób niepełnosprawnych i długotrwanie chorych , którym udzielono pomocy finansowej	Liczba osób						
		- liczba rodzin , którym udzielono pomocy finansowej z uwagi na niepełnosprawność i długotrwałą chorobę - liczba osób niepełnosprawnych i długotrwanie chorych objętych pracą socjalną.	Liczba rodzin						
	1.Rozwijanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób długotrwanie chorych i niepełnosprawnych 2 udostępnianie informacji o możliwych formach wsparcia dla osób niepełnosprawnych i długotrwanie chorych za pośrednictwem Internetu , współdziałanie z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Nisku	-liczba aktualizacji na stronie internetowej Ośrodka Pomocy Społecznej w Ulanowie o możliwych formach wsparcia dla osób niepełnosprawnych i długotrwanie chorych							
IV	1.udzielanie pomocy osobom starszym w postaci usług opiekuńczych w środowisku zamieszkania przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Ulanowie 2.udzielanie informacji osobom starszym i ich rodzinom o możliwych formach wsparcia , placówkach pomocowych 3. kierowanie do Domów Pomocy Społecznej osób , które nie są w stanie funkcjonować w środowisku domowym w sporadycznych sytuacjach	- liczba osób , którym przyznano usługi opiekuńcze - liczba porad udzielonych osobom starszymi ich rodzinom - liczba informacji zamieszczonych na stronie Ośrodka Pomocy Społecznej w							

		Ulanowie							
	1.realizowanie akcji i imprez edukacyjno-kulturalnych dla osób starszych przy udziale Gminnego Centrum Kultury w Ulanowie , Koła Emerytów , Rencistów i Inwalidów w Ulanowie , innych podmiotów i instytucji. 2. zachęcanie osób starszych do wspólnych spacerów, kontaktów z otoczeniem społecznym 3. stworzenie Dziennego Domu Seniora spełniającego oczekiwania osób starszych i środowiska lokalnego	- liczba akcji i imprez - liczba stworzonych dziennych domów seniora							
V	1.Podejmowanie działań interwencyjnych , osłonowych na rzecz ofiar przemocy w rodzinie i osób zagrożonych przemocą w rodzinie 2. prowadzenie pracy socjalnej z rodzinami doświadczającymi przemocy w rodzinie i zagrożonych przemocą w rodzinie 3.realizowanie procedury Niebieskiej Karty w Zespole Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Ulanowie oraz w grupach roboczych w tym w stosunku do osób podejrzanych i stosujących przemoc w rodzinie 4.propagowanie informacji na temat zjawiska przemocy w rodzinie wśród mieszkańców Gminy i Miasta Ulanów	- liczba podjętych działań interwencyjnych na rzecz ofiar przemocy w rodzinie							
		- liczba osób z którymi prowadzona jest praca socjalna	Liczba osób						
		- liczba realizowanych Niebieskich Kart	Liczba kart						
	1.udzielanie pomocy finansowej , rzeczowej , psychologicznej , schronienia osobom i rodzinom doświadczającym przemocy w rodzinie i zagrożonych przemocą w rodzinie 2.podejmowanie działań na rzecz pozyskiwania zewnętrznych środków finansowych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie 3. podejmowanie działań edukacyjnych i szkoleniowych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie na rzecz społeczności lokalnej oraz osób	-liczba osób , którym udzielono pomocy finansowej rzeczowej z uwagi na przemoc w rodzinie	Liczba osób						
	- liczba osób skierowanych do ośrodka interwencji kryzysowej	Liczba osób							

	zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie 4. podejmowanie współpracy z podmiotami zewnętrznymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym realizacji zajęć edukacyjnych, szkoleniowych dla osób zagrożonych przemocą i doświadczających przemocy w rodzinie	- liczba osób, którym udzielono pomocy psychologicznej	Liczba osób						
VI	1.udzielanie rodzinom i osobom z problemem uzależnień, w szczególności alkoholizmem, poradnictwa, pomocy finansowej, rzeczowej, pomocy w wychodzeniu z uzależnienia w tym realizacja pracy socjalnej na ich rzecz	- liczba osób, którym decyzją przyznano pomoc finansową z powodu alkoholizmu	Liczba osób						
	2.kierowanie na leczenie odwykowe osób z problemem alkoholowym do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ulanowie	- liczba osób skierowanych na leczenie odwykowe do GKRPA w Ulanowie	Liczba osób						
VII	1.wspieranie rodziców w prawidłowym wypełnianiu ról rodzicielskich oraz udzielanie im pomocy specjalistycznej	- liczba osób, którym udzielono wsparcia w prawidłowym wypełnianiu ról rodzicielskich							
	2.zwiększenie kompetencji pracowników i osób pracujących z rodzinami z problemami opiekuńczo – wychowawczymi	- liczba osób i rodzin, którym udzielono poradnictwa socjalnego							
	3.współdziałanie z instytucjami działającymi w obszarze dzieci i młodzieży w tym : ze szkołami, przedszkolami, domem dziecka, sądem								
1.udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji w tym zapewnienie poradnictwa socjalnego 2. praca socjalna z osobami i rodzinami, w których występują problemy opiekuńczo – wychowawcze 3. kontynuowanie współpracy i wymiany informacji pomiędzy podmiotami pracującymi na rzecz dzieci i rodzin 4. zapewnienie w sytuacjach tego wymagających pomocy rodziny wspierającej	-liczba rodzin, którym udzielono pomocy finansowej i rzeczowej, w których występują problemy opiekuńczo - wychowawcze	Liczba rodzin							
	- liczba rodzin, którym udzielono poradnictwa socjalnego	Liczba rodzin							
	-liczba podmiotów, z którymi współpracuje OPS	Liczba podmiotów							

5.8 ZARZĄDZANIE STRATEGIĄ, ZASADY MONITORINGU I EWALUACJI STRATEGII JEJ CELÓW, DZIAŁAŃ ORAZ WSKAŹNIKÓW

Zarządzanie Strategią oparte jest o zasadę doboru odpowiednich metod zarządzania , a monitoring i ewaluacja będą realizowane na bieżąco.

5.8.1 ZARZĄDZANIE STRATEGIĄ

Zarządzanie Strategią jest procesem nieustannej koordynacji działań w niej zawartych. To proces , w którym określone podmioty są odpowiedzialne za przydzielenie zadań innym podmiotom , które są zobligowane do ich wykonania. Podmiotem , który będzie wskazywał odpowiedzialne instytucje za realizację określonych zadań jest Burmistrz Gminy i Miasta Ulanów . Podmiotem odpowiedzialnym , wskazanym w ustawie o pomocy społecznej w art.110 ust.4 , za koordynację strategii jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Ulanowie.

5.8.2 MONITORING I EWALUACJA

Monitoring i ewaluacja zapisów strategicznych polegają na systematycznej ocenie realizowanych działań oraz modyfikacji kierunków działania w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą pojawić się poprzez zmianę regulacji prawnych czy też narastanie poszczególnych dolegliwości społecznych. Całościowa ocena wymaga odpowiedzi na pytania o zgodność ocenianej polityki z przyjętymi wartościami i zasadami. Ewaluacja jest działalnością z natury normatywną, gdyż z jednej strony wykorzystuje się w niej istniejące normy, z drugiej zaś w jej wyniku mogą pojawić się propozycje wprowadzenia nowych norm i procedur. Jest także działalnością instrumentalną, ponieważ jej podstawowym celem jest dostarczenie podmiotom polityki społecznej praktycznej wiedzy potrzebnej przy podejmowaniu decyzji.

Jeżeli chodzi o proces monitoringu i ewaluacji Strategii Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Ulanowie odpowiedzialny za koordynację Strategii będzie corocznie dokonywał oceny realizacji wartości wskaźników zawartych w Strategii.

Jeżeli chodzi o ewaluację działań zawartych w Strategii , to zakłada się że raz na dwa lata dokonywana będzie ewaluacja działań zawartych w Strategii, która będzie

przeprowadzana przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Ulanowie . Całość Strategii będzie podlegać ocenie w roku kolejnym po zakończeniu okresu jej obowiązywania.

ZAKOŃCZENIE

Organizacja systemu pomocy społecznej w Gminie Ulanów jest dostosowana do potrzeb społecznych. Planowane sposoby ich zaspokojenia są kontynuacją istniejącego już systemu wsparcia lub tworzą możliwości jego uzupełnienia o nowe rozwiązania .

Realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych na lata 2021-2025 ma zapewnić możliwość długofalowych działań wspierających osoby i rodziny w procesie odzyskania zdolności do samodzielnego funkcjonowania w zmieniających się warunkach społeczno – ekonomicznych, możliwość sukcesywnego zmniejszania się liczby środowisk uzależnionych od świadczeń pomocy społecznych, a tym samym ograniczenie w przyszłości nakładów państwa i gminy na pomoc społeczną.

Przy budowie projektów znaczenie będą miały środki, które Rada Miejska w Ulanowie rocznie będzie przeznaczała na ten cel. Projekty można realizować w ramach:

- własnych zasobów samorządu
- poprzez organizacje pozarządowe,
- poprzez inne instytucje zewnętrzne.

Projekty i programy mogą być przyjmowane przez Radę Miejska w Ulanowie stosownymi uchwałami, które winny przybierać formułę załączników do niniejszej strategii. Projekty i programy realizowane w ramach strategii powinny być zgodne z przyjętymi kierunkami działań. Ponadto powinna je cechować:

1. Efektywność – jest to jedna z najbardziej pożądanych cech polityki społecznej i jednocześnie kryterium jej oceny. Stosowana jest w polityce społecznej w znaczeniach nadawanych jej przez ekonomię, prakseologię i socjologię. Jest to relacja między osiągniętymi bądź planowanymi celami (korzyściami) danego działania a ponoszonymi lub planowanymi nakładami. Można tego dokonać dwoma sposobami: osiągając maksymalny stopień realizacji celu przy danym nakładzie zasobów (zwiększenie wydajności) lub używając minimalnego nakładu środków, by w jak największym stopniu zbliżyć się do realizacji celu (oszczędzanie zasobów). Efektywne programy, realizowane w ramach strategii, rozwiązują jedną kwestię społeczną, nie przyczyniając się do powstania nowych. Służą zachowaniu równowagi

między interesami różnych grup społecznych oraz podnoszą poziom zaspokajania potrzeb społeczeństwa, oszczędnie i wydajnie dysponując posiadanymi środkami.

2. Skuteczność – jest to zgodność między stanem rzeczy, określanym jako skutek danego działania, a zakładanym celem. Skuteczność jest stopniowalna: za skuteczne uznaje się nie tylko działania, których skutki są tożsame z celem, ale i te, które zbliżają do jego osiągnięcia. Skuteczność jest oceną, dla której punktem odniesienia jest wzorzec stanu docelowego. Ten stan docelowy w polityce społecznej może być postrzegany bardziej konkretnie – jako pożądane i zaplanowane zmiany w jakiejś dziedzinie życia społecznego.
3. Celowość – jest to cecha oznaczająca dotarcie z danym programem do środowiska osób rzeczywiście go potrzebujących. Ocena celowości powinna się opierać na rzetelnie przeprowadzonej diagnozie problemu.

BIBLIOGRAFIA

- R. Dyoniziak, K. Iwanicka, A. Karwińska, Z. Pucek; Społeczeństwo w procesie zmian, Towarzystwo autorów i Wydawców Prac Naukowych UNIVERSITAS, Kraków 1994,
- Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz. U. z 2021 poz. 803)
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 roku poz. 218 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2021 poz. 573)

SPIS RYSUNKÓW I TABEL

Rys. 1 Gmina Ulanów na tle gmin powiatu nizańskiego.....	18
Tabela nr 1 . Stan ludności w Gminie i Mieście Ulanów na dzień 31 .12..2020 r.....	19
Tabela nr 2 .Urodzenia w Gminie Ulanów.....	19
Tabela nr 3. Zgony w Gminie Ulanów.....	20
Tabela nr 4. Liczba mieszkańców w Gminie Ulanów wg grup wiekowych oraz płci.....	20
Tabela nr 5 Dane o osobach korzystających z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej w Ulanowie.....	27
Tabela nr 6 Liczba osób korzystających ze świadczeń na podstawie wydanych decyzji.....	27
Tabela nr 7 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć wg liczby wypłaconych świadczeń w 2020 r.....	28
Tabela nr 8 Liczba świadczeń pieniężnych i niepieniężnych z pomocy społecznej w roku.....	28
Tabela nr 9 Liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych.....	28
Tabela nr 10 Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych....	28
Tabela nr 11 Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej w latach 2016-2020.....	29
Tabela nr 12 Rodzaje świadczeń i pomocy udzielanej w latach 2016 -2020.....	30
Tabela nr 13 Kwoty świadczeń wydatkowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Ulanowie w latach 2016-2020.....	31
Tabela nr 14 Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej.....	34
Tabela 15 Liczba osób bezrobotnych w gminie i mieście Ulanów na koniec listopada 2020 roku.....	34
Tabela nr 16. Liczba rodzin otrzymujących pomoc i wsparcie z Ośrodka Pomocy Społecznej w Ulanowie z uwagi na niepełnosprawność w latach 2016-2020.....	37
Tabela nr 17 . Liczba świadczeń.....	37
Tabela nr 18 Liczba mieszkańców według grup wiekowych i płci.....	38
Tabela nr 19 Liczba prowadzonych procedur w ramach Niebieskich Kart.....	40
Tabela nr 20 Liczba ofiar przemocy w rodzinie w latach 2016 -2020.....	40

Tabela 21 .Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2016-2020.....	41
Tabela 22 Limit punktów sprzedaży napojów alkoholowych powyżej 4,5 % alkoholu....	42
Tabela nr 23 Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej w Ulanowie z uwagi na problemy opiekuńczo –wychowawcze w latach 2016 - 2020.....	42
Tabela nr 24 Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w latach 2026 -2021 ...	43
Tabela nr 25 Prognoza zmian w obszarach problemowych objętych Strategią wraz z prognozowanymi zmianami.....	48
Tabela nr 26 Priorytetowe obszary oraz cele strategiczne projektowanych zmian.....	55
Tabela nr 27 Cele operacyjne projektowanych zmian.....	56
Tabela nr 28 Kierunki niezbędnych działań.....	57
Tabela nr 29 Podmioty odpowiedzialne za realizację niezbędnych kierunków działań.....	63
Tabela nr 30 Proces wdrażania strategii rozwiązywania problemów społecznych w Gminie i Mieście Ulanów.....	70
Tabela nr 31 Ramy finansowe strategii na lata 2021 -2025.....	71
Tabela nr 32 Wskaźniki realizacji działań.....	77